

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXVIII Kaina 25 c.

PENKTADIENIS — FRIDAY, SAUSIS — JANUARY 6, 1984

Nr. 4

„Aušra“ Nr. 32(72)

Apie lietuvių padėtį Baltarusijos respublikoje

(Tęsinys)

MŪSŲ MIRUSIEJI

Prof. Tadui Ivanauskui
100 metų

Tadas Ivanauskas gimė 1882 m. gruodžio 16 d. Lebidkos dvare, prie Lebedos upės, Vosyliškio valsčiuje, dabar BTSR, sugudėjusioje ir sulenkėjusioje aplinkoje. Iš mažens jis kalbėjo lenkiškai, lietuviškai išmoko tik jau būdamas aštuntoje (paskutinėje) gimnazijos klasėje. Dalyvavo Lietuvos nepriklausomybės kovose su lenkais 1919-1920 m. Apsigyvenęs Kaune, visą laiką profesoriavo Lietuvos aukštesiose mokyklose. Dažniausiai gyvendavo Obelyneje, 3 km už Kauno, ūkyje, kurį jam padovanojo Lietuvos valdžia mokslo reikalams.

Savo atsivertimo į lietuvių istoriją jis papasakojo susirinkusiems pas jį į Obelyne BTSR lietuviams. Ją čia atskirai pateikiame.

Mano tėvo dvare, — pasakojė T. Ivanauskas, — kalbėjo lenkiškai ir prancūziškai. Lietuviškai niekas nekaltėjo. Bet aš turėjau tetą (Korbutiene), kuri man pasakodavo Lietuvos istoriją, kad Lietuva buvusi didelė, galinga valstybė nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Teta man lenkiškai deklamavo L. Kondratavičiaus-Syrokomsles eilėraštį, skirtą Lietuvai (jo veikalas „Pan Demborog“ įžanga): „Zemia moja rodzoma, Litwo moja sveta...“ (Žeme mano gimtine, mano Lietuva šventoji...). Tas ilgas kelių puslapių eilėraštis man taip patiko, kad jį išmokau atmintinai ir dabar debemoku (čia jis imdavo deklamuoti tą eilėraštį, kurio dėl ilgumo nebaigdavau, nutraukdamas žodžiais „ir taip toliau, ir taip toliau“). Paaugus mane tėvai nuvezė į Varšuvos gimnaziją. Vietiniai lenkai mane vadindavo „litewski niedzwiedz“ (lietuviška meška), o aš atkirsda-

mas juos vadindavau „malpa nadwyslanaka“ (Vyslos beždžionė). Prieidavome iki peštynių. Vieną kartą jau vyresnėse klasėse buvo suruoštas mokinių pasirodymas. Aš padeklamavau ištiesi visą minėtą Kondratavičiaus eilėraštį. Visiems padarė gilų įspūdį, patiko, ir nuo to laiko mokslo draugai pradėjo mane gerbti.

Prie mano tėvo dvaro prieina Gudų giria. Per atostogas aš mėgdavau medžioti. Girioje piemenys ganydami trimituodavo, baidydami nuo bandos vilkus. Tie trimitų garsai man primindavo tetos pasakojimus iš Lietuvos istorijos, man sukeldavo vaizdus, kad šie trimitai šaukia Lietuvos karius į kovą... Bet nors aš jaučiausi lietuvis esąs, lietuviškai kalbėti nemokėjau.

Gimnaziją užbaigiau ne Varšuvoje, bet Petrapilyje, nes dėl neramaus savo būdo buvau iš Varšuvos gimnazijos pašalintas. Man besimokant paskutinėje aštuntoje klasėje (jau Petrapily) atsitiko toks įvykis. Atostogaudamas tėvo namuose, aš mėgdavau vienas klaidžioti po miškus. Kartais kelias dienas negrįždavau namo. Kartą taip beklaidžiodamas po Gudų girią sutikau kaimietį, kuris užkalbino mane lietuviškai. (Lietuviškai aš nemokėjau, bet iš visa ko supratau, kad jis kalba lietuviškai.) Aš jam nieko negalėjau atsakyti. Ir man pasidarė didelė gėda, kad aš, būdamas lietuvis, nemoku lietuviškai kalbėti. Tuomet aš prisiekiau ir dangui, ir žemei, ir miškui, kad išmoksiu lietuvių kalbą. Tą savo pažadą ištesėjau. Petrapily, tuomet jau būdamas studentas, susipažinau su būsiamu inžinierium tuo būsiamu Stasium prof. Vaeponu Kairiu ir būsiamu prof. Steponu Biržiška. Jie man davė lietuviškų knygelių ir padėjo mokytis lietuvių kalbos. Po metų nuo ano susitikimo su lietuviu kaimiečiu aš jau kalbėjau lietuviškai.

(Bus daugiau)



Izraelio karo lėktuvai šią savaitę dukart daužė Baalbek miestą Libane, kur yra fanatiškos, Irano revoliuciją remiančios, šijitų Amal grupės centras. Nuotraukoje Amal vadas Hussein Musavi, buvęs mokytojas, su savo štabu. Įtariama, kad visi svarbieji savidžiųjų teroristų puolimai buvo organizuojami šios grupės, kurituri apie 1,500 narius.

Neutralieji apie naująsias raketas

Helsinki. — Sovietų spauda savo propagandiniame kare prieš Amerikos naujų raketų Europoje išdėstymą rašo, jog neutralios šalys irgi susirūpinusios JAV raketų grėsmė. Neseniai Maskvoje lankėsi Suomijos užsienio reikalų ministeris Viajriunenenas, ilgai kalbėjosi su sovietų užsienio reikalų ministru Gromyka. Šis įrodinėjo, kad Suomijai reikia tvirtai išsiti prieš NATO valstybių užsienio reikalų Europoje sparnuotąsias raketas.

Suomija yra artimiausia Sovietų Sąjungos kaimynė, turinti net tūkstantį kilometrų sieną. Leningradas yra visai netoli Suomijos, vos 15 minučių skridimo nuo Helsinkio. Kai kurios raketos, bazuotos Anglijoje ar Vakarų Vokietijos šiaurinėse bazėse, lėkdamos į taikinius šiauriniuose Sovietų Sąjungos rajonuose, perskries Suomiją.

Sovietų spauda rašo, kad Suomijos Rytų Užsienio karinės apygardos vadas pulk. Ois Jarvinenas pareiškė, kad į Suomijos oro erdvę įsiveržusios Amerikos sparnuotosios raketos bus numušamos. Dabar suomiai įrengia specialią radarų sistemą, kuri užtikrins gynybą nuo Vakarų Europoje bazuotų raketų.

Gynyba prieš sparnuotąsias raketas svarbi toms šalims, kurios yra prie jūros. Sakoma, kad virš vandens sparnuotosios raketos yra lengviau „pagaunamos“, jų orientacinė sistema funkcionuoja prastai, nes kompiuteris negali sulygtinti užduoties parametru su matoma vietoje, tada smarkiai sumažėja raketų tikslumas.

Suomijos vyriausybė buvo priversta imtis priemonių, kad apsaugotų savo erdvę nuo svetimų objektų, rašo sovietų spauda. Suomijos kariai žada sparnuotąsias raketas sekti keliais būdais. Suomijos oro erdvėje nuolat budės kelios skraidančios radarų stotys. Jų aptiktas sparnuotąsias raketas pakils sunaikinti Suomi-

jos naikintuvai arba zenitinės raketos. Sparnuotųjų raketų silpnoji vieta, kaip žinoma, yra palyginti nedidelis greitis — 850-1000 kilometrų per valandą.

Suomijos pasiryžimas ginti savo oro erdvę labai svarbus ir Austrijai, pareiškė austrų užsienio reikalų ministeris Frišenšlager. Austrijos respublikai gresia toks pat pavojus. Amerikietiškos raketos iš Vakarų Vokietijos ir Čekoslovakijos ir Vengrijos taikinius skris virš Austrijos. Slovakijos sostinė Bratislava yra vos trys minutės skridimo nuo Vienos.

Maskva baugina JAV raketomis ne tik Varšuvos pakto šalis, bet ir neutralias Europos valstybes, kurios nėra JAV priešininkės, nei NATO bloko sąjungininkės, kad ir joms gresia naujosios raketos. Sovietams rūpi sudaryti aplink savo teritoriją skydą, kuris nepraleistų raketų į rusų teritoriją.

Izraelio keršto smūgis šijitams

Beirutas. — Kaip pranešta, antradienį Izraelio kariniai lėktuvai puolė Libane palestiniečių jėgų štabą ir sandėli. Tame puolime dalyvavo tik keturi Izraelio lėktuvai. Trečiadienį atakrido dar 16 lėktuvų, kurie visą valandą daužė Baalbeko miesto apylinkes. Libano radijas pranešė, kad puolimuose žuvo 100 žmonių, o sužeistų buvo 400.

Libano premjeras Waszan pasmerkė šį puolimą. Jie nepanaikins mūsų teisių išsilaisvinti ir neatneš taikos Galilėjai, pasakė jis. Šijitų sekos Amal milicijos vadas Musavi, kurio jėgos puolimuose daugiausiai nukentėjo, prisiekė keršyti Izraeliui už šias civilių skerdynes. Religinis šijitų sektos Libane vadas pasmerkė Izraelį už barbarišką civilių žudymą. ragino pasaulį pasmerkti šito kuro ziaurios veiksmus.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Jonas Valjaitis, 96 m., matematikas, rašytojas, visuomenininkas, sausio 5 d. mirė Chicagoje, Lutheran General ligoninėje.

— Sovietų „Pravda“ paskelbė ilgą straipinį apie reikalą reformuoti švietimo sistemą. Straipsnis skiriamas diskusijoms, tačiau partija siūlo įvesti vaikų ideologinį — politinį švietimą nuo 6 metų amžiaus. Panašūs siūlymai anksčiau atsimušdavo į tėvų ir mokytojų protestus. Dabar vėl rekomenduojama pradėti formuoti vaikų sąmonę anksčiau, kad jie augtų drausmingi, atsakingi marksistai leninistai.

— Antradienį Aliaska paminėjo sukaktį nuo įsijungimo į JAV. Aliaska tapo 49-tąja valstija prieš 25 metus.

— Tunisė išsiplėtė riaušės prieš vyriausybę. Įvesta komendanto valanda. Kariuomenė patruliuoja miestų gatves. Parduotuvės uždarytos, sustoję viešasis susisiekimas. Į protesto žygius įsijungė ir aukštesniųjų mokyklų mokiniai. Protestuojama prieš duonos ir kitų maisto produktų kainų pakėlimą.

— Salvadoro vyriausybė, kovodama prieš „mirties komandas“, ištrėmė į užsienį du buvusius aukštus saugumo karininkus.

— Prezidento specialus pasiuntinys Centrinės Amerikos reikalams Richard Stone vakar atvyko į Nigaragvą.

— Atstovų Rūmuose 33 demokratai atstovai pareikalavo, kad prezidentas reguliariai pranešintų Kongresui apie žmogaus teisių padėtį Salvadore.

— Izraelio premjeras Shamiras priėmė 27 Izraelio arabų vadus ir išklaušė jų skundų.

— Britanija paskelbė, kad ji pasirengusi pradėti su Argentinos derybas dėl ateities santykių, dėl pasitikėjimo atstatymo po buvusio konflikto. Britų pareiškime pabrėžiama, kad negali būti kalbos apie Falklando salų suverenumą.

Ar bus užmegzti ryšiai su Vatikanu?

Washingtonas. — Prezidentūros pareigūnai pranešė spaudai, kad šiomis dienomis prezidentas rengiasi užmegzti diplomatinis ryšius su Vatikanu. Bus paskelbtas pilnas ambasadorius, vietoj dabar Amerikai atstovaujantis asmeninio prezidento atstovo. Yra manoma, kad ambasadorium bus paskirtas dabartinis asmeninis atstovas William Wilson.

Šiam prezidento sumanymui kelią atidarė Kongreso sprendimas lapkričio mėnesį atsaukti seną 1867 metų įstatymą, kuris draudė skirti lėšas Amerikos diplomatinei atstovybei Vatikane. Dėl pilnų diplomatinis santykių

užmegzimo vyko derybos su Vatikano pareigūnais. Amerikoje lankėsi kardinolas Agostino Casaroli.

Iš didžiųjų pasaulio valstybių diplomatinis ryšius su Vatikanu neturi tik trys: Sovietų Sąjunga, komunistinė Kinija ir Amerika. Čia yra nemažai oponentų ryšiams su Vatikanu. Prieš ambasadoriaus pasiuntimą jau pasisakė Tautinė Bažnyčių taryba, Amerikos Žydų kongresas, net Moraline Dauguma, kurios vadas kun. Jerry Falwell yra senas politinis Reagano rėmėjas. Jis pasakė, kad siūsti ambasadorių į Vatikaną būtų nelogiška, nes prezidentas nesiuočia ambasadoriaus į jo Bažnyčią ar į Jesse Jacksono Bažnyčią. Kiti oponentai tvirtina, kad diplomatiniai ryšiai su Vatikanu pažeistų Valstybės ir Bažnyčios atskirumą. Santykių šalininkai tvirtina, kad Vatikanas nėra tik katalikų tikėjimo centras, bet ir valstybė, kurią pripažįsta ir santykius palaiko daugiau 100 pasaulio valstybių.

Kongrese ryšiams su Vatikanu užmegzti yra rėmėjų grupė, kuriai vadovauja senatorius iš Indianos Richard Lugar, respublikonas.

Gromyko puolimai

Maskva. — Sovietų užsienio reikalų ministeris Gromyko, priimdamas Rytų Vokietijos delegaciją, pasakė pikta kalbą prieš Ameriką ir jos politiką. Gromyko kaltino, kad JAV vyriausybė praktikuoja valstybinį terorizmą, vartoja politinį, karinį ir ekonominį spaudimą ten, kur reikia ginti Amerikos interesus, o, pagal Washingtono logiką, tie interesai apima visą planetą, tarė Gromyko, nurodęs, kad Baltieji Rūmai laiko savo imperines ambicijas aukščiau už tarptautines teisės išbandytus standartus.

Argentinos žydas grįžta į tėvynę

New Yorkas. — Jacobo Timerman, Argentinoje gimęs rašytojas, žurnalistas šią savaitę grįžta į Argentina, kur jis ieško savo kalintojų ir kankintojų. Buvęs „La Opinion“ redaktorius džiaugiasi, kad Argentiną valdo demokratinė vyriausybė, kuri gražins iš jo konfiskuotą turtą.

Karinė Argentinos valdžia atėmė Timermano pilietybę ir jį ištrėmė 1979 m. Prieš tai jis kaip „kairysis“ buvo 30 mėnesių laikomas kalėjimuose. Jis bandė įsikurti Izraelyje, kur gavo pilietybę, tačiau ten jam nepatiko ir jis apsigyveno Ispanijoje. Didelį pasisekimą turėjo jo Amerikoje išleista knyga: „Kalins be vardo, celė be numerio“.

Irako kurdai laimi autonomiją

Bagdadas. — Irako vyriausybė susitarė su savo valstybės kurdais. Prezidentas Husseinas pasirašė sutartį su kurdų vadu Jalal Talabani. Sutartyje kurdams pažadėta plati autonomija, daugiau laisvių, daugiau valstybinių lėšų. Kurdams leidžiama turėti savo tautinę kariuomenę iš 40,000 vyrų. Ši armija galės ginti kurdų apylinkes nuo užsienio priešų, sakoma sutartyje.

Kaip žinoma, Irano kurdai kovoja prieš islamo vyriausybę. Dabar į šią kovą prieš Iraną bus įjungti ir Irako kurdai. Bagdado valdžia pažadėjo net 30 nuos. savo biudžeto skirti kurdų apgyventoms sritims atstatyti.

— Bulgarijos komunistų suvažiavime iš pareigų atleisti penki aukšti pareigūnai, iš keturių ministerijų sudarytos dvi.

Jacksono šuolis į iškilumą

Washingtonas. — Prezidentas Reaganas priėmė Baltuosiuose Rūmuose kun. Jesse Jacksoną ir jo išvadovotą lakūną Goodmaną, buvusį Sirijos nelaisvėje nuo gruodžio 4 d. „su raudonu kilimu“. Nuotraukose matėsi aukščiausieji vyriausybės nariai: sekretoriai Shultzas ir Weinbergeris, viceprezidentas Bush, lakūno tėvai, žmona ir broliai. Kritiški stebėtojai mano, kad tai daugiau vidaus politikos gestas. Spaudoje ir televizijoje daug mažiau buvo atžymėti tie lakūnai, kurie Libane žuvo nuo sirų zenitinių raketų ugnies. Jų kūnai išlisis Amerikos žemėje.

Pats išvadavotasis Jesse Jackson, kandidatas į demokratų nominaciją prezidento vietai laimėti, pasakė: „Istorija mus moko, kad iškilūs užsienio politika reikalauja iškilų vadų, ar tai būtų Eisenhoweris, vykstąs į Korėją, ar Nixonas — į Kiniją, ar Carteris — į Camp Davidą“. Pastorius Jacksonas kukliai nutylėjo: „ar Jacksonas — į Siriją“. Stebėtojai neabejoja, kad Jacksono laimėjimas Sirijoje padidins Amerikoje jo šalininkų skaičių. Karo aviacijos bazėje Marylande lėktuvą su išvaduo tu lakūnu pasitiko apie 100 Jacksono rėmėjų su plakatais: „God bless Jesse Jackson!“ Pats lakūnas Goodman, išlipęs aerodrome, pasakė: „God bless America!“

KALENDORIUS

Sausio 6 d.: Melanijus, Makra, Arūnas, Ginda.
Sausio 7 d.: Raimundas, Pega, Rutenis, Rudvilė.

Saulė teka 7:18, leidžiasi 4:34.

ORAS

Debesuota, temperatūra diena 45 l., naktį 30 l.

Vis greičiau auga žmonių skaičius

New Yorkas. — „U.S. News and World Report“ žurnalas, apžvelgdamas praėjusius metus, nurodo, kad pasaulio gyventojų skaičius pradėjo vis greičiau augti. Ypač atsilikusios, Trečiojo pasaulio valstybės didina gyventojų skaičių. Žmonių skaičiai, kol jis pasiekė pirmąjį bilijoną, užtruko tarp 2 ir 5 milijonų metų. Tai įvyko 1800 metais. Tačiau iki šio šimtmečio pabaigos, iki 2000 metų, per 16 metų žmonių skaičius pasaulyje padidės 1.5 bilijono ir pasiekis 6 bilijonus gyventojų.

Žurnalas nurodo, kad kiekviena diena pasaulyje „atsiranda“ 250,000 naujų gyventojų. Per savaitę — 1,750,000 mil. Per mėnesį — 7.5 mil. ir per vienerius metus — 90 milijonų.

Pasaulyje jau daug žmonių badauja. Apie tai rašo spauda, kalba popiežius Jonas Paulius II. Steigiamos kovos prieš

alkį organizacijos. Statistika rodo, kad Afrikoje šiandien yra 513 mil. gyventojų. Iš jų 150 milijonų badauja. Tačiau, jei viskas liks kaip buvo, už 16 metų Afrikoje bus 851 mil. gyventojų. Per tą patį laikotarpį Pietų Amerikos gyventojų skaičius pakils iš 390 mil. iki 564 mil. Azijoje iki 2000 metų bus 3,564 milijonai gyventojų (dabar yra 2,730 mil.). Mažiausiai didėja Europos gimimų skaičius. Šiuo metu Europoje yra 489 mil. gyventojų, o 2000 metais jų bus 511 mil. Padidėjimas sudaro 4.5 nuos., kada Afrikos gyventojų augimas sudaro 65, 9 nuos., o Azijos — 44.6 nuos.

— Salvadoro kariuomenės vadovybė pripažino, kad praėjusią savaitę žuvo daugiau 100 kareivių. Sustiprėję sukilėlių puolimai siekia sutrukdyti planuotam prezidento rinkimus.

SPORTO APŽVALGA



1984 M. Š. AMERIKOS LIETUVIŲ BIATOLONO PIRMENYBĖS

Pirmosios Š. A. Lietuvos Biatolono pirmenybės įvyks 1984 m. vasario 12 d., sekmadienį, ORCO Sportsmen's Association's Range, Geneva, Ohio (apie 40 mylių į rytus nuo Clevelando). Pradžią — 9:30 val. r. Registracija — nuo 8:15 iki 9:15 val. r.

Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš Ohio valstijos pirmenybių, kurios vyks vyrų ir moterims šiose klasėse: suaugusių A (prityusių — nuo 19 m.), suaugusių B (pradedančių — nuo 19 m.), jaunių (14 — 19 m. imtinai) ir jaunių (žemiau 14 m.). Lietuvos pirmenybių klasifikacija priklausys nuo dalyvių skaičiaus.

Biatolonas yra kombinacija cross-country slidinėjimo ir šaudymo .22 kalibro šautu-

vais. Šiose varžybose distancija bus 10 km (6,2 mylios), su 3 sustojimais šaudymui, po 5 šūvius iš 50 m.

Dalyvius registruoja ir informacijas teikia varžybų vadovas Algirdas Garlauskas, 20550 Ball Ave., Euclid, OH 44123. Telefonas (216) — 486-6987. Pageidaujama registruotis iki vasario 8 d.

Si nauja sporto šaka buvo įvesta į ŠALFASS-gos varžybų programą visuotiniame ŠALFASS-gos suvažiavime, 1983 m. gruodžio 10 d. Clevelande.

Lietuvių pirmenybes globoja ŠALFASS Vid. Vakarų sporto apygarda ir Clevelando LSK "Zaibas".

ŠALFASS-gos centro valdyba



ŠALFASS-gos suvažiavimo Clevelande dalis dalyvių: JAV LB CV pirm. dr. A. Butkus, R. Dirvo-

nis, Pr. Berneckas, R. Kuliavas, Kijauskas, Veiluona, Gečys ir kt. Nuotr. V. Bacevičiaus

taip pat turi ir šiuo metu pasaulyje stipriausią koja šūvį ir vartus, (kurio greitis siekia 109 mylios per valandą). Jis gimė 1957 m. Vespasiane, Minas Gerais provincijoje. Jo jaunystė buvo audringa ir skurdi. Jis netikėto tradicine žmogaus verte, tradiciniu žmogaus elgesiu. Jaunystėje jis dažnai pabėgdavo iš mokyklos, kad galėtų laika praleisti žaisdamas "peladas" improvizuotą futbolą savo gimto Vespasiano miesto gatvėse Minas Gerais provincijoje. Jo motina, radusi jį gatvėse, o ne mokykloje, parsivariusi namo jį mušdavo. Tačiau tai neatgrasino Eder meilės futbolui. Eder nors be didesnio išsimokslinimo, bet labai pasižventęs dartiniai savo profesijai. Pradžioje jis žaidė už (brazilų "America" M. G. futbol klubą; vėliau už dabartinį Pasaulio meistrų komandinę tarp klubinę varžybose Gremio Porto Alegre. Nuo 1980 m. žaidžia už "Atletico Mineiro". Eder yra dažnai kritikuojamas už jo ypatingą agresyvumą, nuo kurio neatgrasina nei baudos, nei pašalinimai iš aikštės, nei alkūnių smūgiai. Dabar jis uždirba iš "Atletico Mineiro" klubo, 3000 anglų svarų ir savaitę (neįskaitant priedų už spaudos reklamas. "Puma" sporto batų fabrikas jam užmoka po 1000 ang-

lų svarų už kiekvienas rungtynes, kuriose jis avi jų gamybos batus. Anksčiau jis nenorėjo apiešti savo gimtinės Brazilijos, bet dabar pakitė nuomonę. Jis yra gundomas multimilijoninių kontraktų Europoje, kaip anksčiau Falcao ir Gerezo (Romėje) ar Zico (Udinese). Eder savo laisvalaikis praleidžia su draugais žaisdamas improvizuotą futbolą Rio Copacabana paplūdimių smėlyje. Daug laiko praleidžia su savo šeima namuose, Belo Horizonte mieste, arba užmiešiojimo viloje, laukdamas 1986 m. Pasaulinių futbol pirmenybių įvyksiančių Meksikoje.

Uždirbęs milijonus dolerių, Eder planuoja grįžti į Braziliją, kad galėtų laisvai žaisti už savo gimtinės klubą. Jis netgi planuoja grįžti į Braziliją, kad galėtų laisvai žaisti už savo gimtinės klubą. Jis netgi planuoja grįžti į Braziliją, kad galėtų laisvai žaisti už savo gimtinės klubą.

Štai dalinis sąrašas tik pačių didžiausių JAV "firmų išdavikų" (kaip jas vadina žurnalas "Conservative Digest"), tiekiančių Sovietų Sąjungai technologinius reikmenis ar patarimus. Sąrašo šaltinis — Anthony C. Sutton, Technology Treason: A Catalogue of U.S. Firms with Soviet Contracts, 1917-1982 (Research Publications, P.O. Box 39850, Phoenix, Arizona 85069). Į sąrašą neįtrauktos firmos, sovietams parduodančios grūdus ar gyvą inventorių.

Po kiekvienos bendrovės vardo skliausteliuose pažymėta, kokio pobūdžio technologiją ji sovietams tiekia, pagal šį raktą: 1 — staklės (machine tools), 2 — metalai, 3 — elektronika, 4 — kompiuteriai, 5 — transporto priemonės, 6 — plienas, 7 — aliuminijus, 8 — geležis, 9 — maisto gamybos mašinos, 10 — įvairūs patarnavimai, įskaitant finansinius, 11 — metalo technologija, 12 — virintuvų technologija, 13 — statyba, 14 — žemės ūkio mašinos, 15 — lėktuvų technologija, 16 — nafta, 17 — naftos ir alyvos įrenginiai, 18 — turbinos, 19 — chemikalai, 20 — dujų technologija, 21 — alyvos technologija, 22 — ritinimo įrenginiai, 23 — aeronautikos technologija, 24 — atominė energija, 25 — mechaniniai įrenginiai, 26 — nikelio technologija, 27 — gręžimo įrenginiai, 28 — tekstilės įrenginiai, 29 — lėktuvai, 30 — malimo įrenginiai, 31 — kt. techninė parama.

Acme Manufacturing Co. (1), Alcoa (7), Allen Bradley (1), Alliance Tool & Die Corp. (1), Allis-Chalmers Manufacturing Co. (1), Allsteel Press Co. (1), Alpha Press Co. (2), American Can Co. (8, 6, 9), American Chain & Cable (1), American Express (10), American Magnesium Co. (11), Applied Magnetic Corp. (3), Armco Steel (6), Atlas Fabricators Inc. (1), Automatic Production Systems (5), Babcock & Wilcox (12), Bechtel (13), Belarus Equipment of Canada (14), Bendix Corp. (1), Besley Grinder Co. (1), Bliis, E.W. (5), Boeing (1, 15), Borg-Warner (1), Brown & Root, Inc. (13), Brunswick Corp. (1), Bryant Chucking Grinder Corp. (1);

C-E Cast Equipment (1), Carborundum Co. (5), Carlton Machine Tool Co. (1), Caterpillar Tractor Co. (14), Centrifuge (1), Century Data (3), Chase Manhattan Bank (10), Chemtron Corp. (1), Cincinnati Milacron Inc. (1), Clark Equipment (1), Cleveland Crane and Eng. (1), Colonial Broach (1), Combustion Engineering (5), Comma Corp. (3), Control Data (4), Cooper Industries (17), Cromalloy-Kessler Assoc., Inc. (1), Cross Co. (1);

D.A.B. Industries, Inc. (18), Denison Division of Abex Corp. (1), DoAll Co. (1), Dr. Dvorkovitz & Assoc. (2), Dresser Industries (17); Douglas Aircraft (1), Dow Chemicals (19);

"FIRMOS IŠDAVIKĖS"

Easco Sparcatron (1), E.I. du Pont de Nemours & Co. (19), Electronic Memories & Magnetics Corp. (3), El Paso Natural Gas Co. (20), Englehard Minerals & Chemical Corp. (1), Ex-Cell-o Corp. (1), Exxon (21);

Fenn Rolling Mills Co. (22), Fon du Lac (1), Food Machinery Corp. (1), Ford Motor Co. (2);

Gearhart-Owen (16), General Dynamics (23), General Electric (1, 17), General Motors Corp. (1), General Tool Corp. (1), Giddings & Lewis (1), Gleason Works (1, 5), Goddard Space Flight Center (1), Gould Inc. (5), Gulf General Atomic (24), Gulf Oil Corp. (17);

Halcraft & Co. (1), Harig Products, Inc. (1), Hewlett-Packard Co. (3), Holcroft & Co. (1), Honeywell (4, 3), Hudson Vibratory Co. (25);

Ingersoll (1), Ingersoll Milling Machine (5), Ingersoll Rand Co. (1), Intel Corp. (3), International Business Machines (4, 3, 1), International Computers (3), International Harvester (1), International Nickel (26), Irving Trust Co. (10), Ite (3);

Jones & Lamson (1), Joy Manufacturing Co. (27); Kaiser Aluminum (2), Kaiser Industries Corp. (1), Kearney & Trecker Corp. (1), Kennametal Inc. (1), Kingsbury Machine Tool Corp. (1), Koehring Co. (1);

LaSalle Machine Tool Co. (1), Leasco (3), Leesona Corp. (28), Litton Industries (1), Lockheed (15), Lummus Corp. (21);

McDonnell Douglas (29), Micromatic Hone (1), Minnie Punch & Die Co. (1), Modicon Corp. (1), Monarch (1), Monsanto (19), Moore Special Tool Co. (1);

DRAUGAS

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, Dec. 26th, and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society. Second class postage paid at Chicago, IL. Postmaster: Send address changes to Draugas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Subscription Rates \$50.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. \$50.00 Foreign countries \$50.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesuiciami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitovio adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užimokėtas.

Table with subscription rates for Chicago, U.S.A., and foreign countries.

Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00. Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 — 4:00. Redakcija straipsnius taisto nuožiūra. Nesnaudoti straipsniai nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos priklauso nuo gautų straipsnių.

DR. ROMUALDAS POVILAITIS DANTŲ GYDYTOJAS Tel. 767-7575 5780 Archer Ave. (6 blokas į vakarus nuo Cicero Ave.) Valandos pagal susitarimą

DR. KENNETH J. YERKES DANTŲ GYDYTOJAS Pensininkams nuolaida 2436 W. Lithuanian Plaza Court Chicago, Illinois 60629 Tel. 925-8288 Valandos pagal susitarimą

DR. EDMONDAS VIŽINAS Specialybė — Vidaus ligų gydytojas Kalbama lietuviškai 6165 S. Archer Ave. (prie Austin) Valandos pagal susitarimą Tel. 585-7755

DR. JONAS MAŽEIKAS DANTŲ GYDYTOJAS 4600 W. 103 St. Oak Lawn Tel. 423-8380 Valandos pagal susitarimą

DR. FRANCIS MAZEIKA DANTŲ GYDYTOJAS 4255 W. 63rd St. Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4 6-8 antr. 12-6, penkt. 10-12, 1-6

DR. VILJUS MIKAITIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Family Medical Clinic 217 East 127 St., Lemont, Ill. 1 mylia į vakarus nuo Ateitinkų namų Tel. 257-2265 Val. pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS ORTOPEDINES LIGOS — CHIRURGIJA 6132 S. Kedzie, Chicago, Ill. Tel. 925-2670 1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120 Tel. 742-0255 Valandos pagal susitarimą

DR. ROMAS PETKUS AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA Chicago Eye Institute 4200 N. Central Ave. Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS DANTŲ GYDYTOJAS 8104 S. Roberts Road 1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave. Tel. 563-0700 Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS (Kaiba lietuviškai) OPTOMETRISTAS Tikrina akis. Pritaiko akininius ir "Contact lenses" 2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149 Val. pagal susitarimą. Uždyrta treč.

DR. T. RAMA, M.D. GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2454 West 71st Street (71-mos ir Campbell Ave. kampas) Tel. 434-1818 ir 476-3344 Res. 852-0889 Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3 iki 7 v.p.p. Tik susitarus

DR. LEONAS SEIBUTIS INKSTŲ PUSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA 2656 W. 63rd Street Val. antr. 1-4 p.p. ir ketv. 2-5 p.p. Šešt. pagal susitarimą. Ofiso tel. 776-2880, rez. 448-5545

DR. V. TUMASIS CHIRURGAS 2454 West 71st Street Pirm., antr., ketv. ir penkt. valandos pagal susitarimą

DR. PETRAS ŽILBODA GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 6745 West 63rd Street Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-6; šeštadieniais pagal susitarimą

Sachmatai

TARPTAUTINIS TURNYRAS

Milžinišką tarptautinį turnyrą Indonezijoje laimėjo dainas J. Timanas 15.5-5.5. Antru liko vengras L. Portišas 14-7, o trečiu — sovietas A. Jusupovas 13.5-7.5. Keturta vietą pasidalino švedas U. Andersonas, jugoslavas L. Liubojevičius ir amerikietis J. Seirevanas 13-8.

Moteryų pirmenybių pusfinalių laimėtojomis tapo L. Semenova ir I. Levitina. L. Semenova, laimėdama lemiama dešimta varžybų žaidimą, įveikė savo varžovę N. Isoliani 5.5-4.5. I. Levitina, laimėdama savo dešimtą žaidimą su N. Aleksandrija, išlygino judviejų santykių; varžybos liko neišspręstos, tad buvo surengti dar keturi žaidimai. Pirmąjį laimėjo N. Aleksandrija, tačiau I. Levitina laimėjo antrą ir ketvirtą, ir buvo paskelbta laimėtoja.

Sovietų Sąjungos pirmenybės

Sovietų Sąjungos moterų pirmenybės laimėjo buvusi pasaulio meistrė N. Gaprindašvilė 12.5-4.5. L. Mučnik ir J. Achmylovskaja pasitenkino antra vieta 12-5; pastarąją paskutiniame rate prie lygiųjų sulaukė šešiolikmetė Kamilė Beginskaitė. Aplamai vilnietė tvirtai pasirodė, baigdama vienuoliktą iš aštuoniolikos dalyvių 7.5-10.5.

Vilniaus — Kauno varžybos

Vilnius ir vėl įtikinančiai laimėjo kasmetinį mūšį su Kaunu 40-20. Kauniečiai, rengdami varžybas savame mieste, nesugebėjo parpinti įprasto šimto žaidėjų. Ne be reikalo kauniečiai buvo išsiugdę; jų tvirtiausi žaidėjai A. Butnorius ir P. Ragelis varžybose buvo nukauti. Siedu prieš septyneris metus užėmė pirmas dvi vietas Lietuvos čempionate. Nepaisant to, atskirose dvikovose jauni vilniečiai V. Majorovas ir E. Rozentalis juos abu paguldė.

Kas tas V. Majorovas?

Vitalijus Majorovas yra kilęs iš Plungės, kur jį šachmatuose lavino V. Andriusaitis. Jam būnant vos 12 metų, paaiškėjo, kad jis gabus taktikoje. Pirmą kartą V. Majorovas Lietuvos čempionate žaidė būdamas septyniolikos metų; jis pirmavo turnyro viduryje, bet paskui žaidė sau nebūdingu

stiliumi ir atkrito į penktą vietą. Visvien, jau buvo pradėta svarstyti, ar kvieisti jį į Lietuvos rinktinę.

V. Majorovas pats išsprendė šį klausimą Mikėno taurės varžybose. Šios varžybos pagerbė žymiausias lietuvių šachmatininką Vladą Mikėną, kai jam suėjo septyniašesimtį metų; buvo pakviesti aštuoni lietuviai ir aštuoni svečiai. Iš lietuvių geriausiai sužaidė Majorovas, ypač prieš svečius. Jis pradėjo lankyti Vilniaus šachmatų mokyklą ir kitais metais jis jau žaidė ketvirtą lentą Lietuvos rinktinėje.

Lietuvos čempionate, 1982 m., V. Majorovas vėl pirmavo pradžioje, bet jį suklypdė A. Butnorius, ir jis baigė antruoju. Todėl jam laimėjimas prieš kauniečių yra asmeniškai brangus. Šiuo metu V. Majorovas yra trečiu Lietuvos rinktinėje. Jis dabar yra dvidešimt dviejų metų. Jo tarptautinis įvertinimas — 2420.

Andrius Kulikauskas

Futbolas svetur

BRAZILIJA



Alexio de Assis-Eder

Pasaulinėse futbol pirmenybėse iškyla naujos futbol žvaigždės, o senosios žvaigždės dingsta tarptautiniuose horizontuose, likdamos tik statistikoje. Prieš maždaug metus laiko, Ispanijoje, po paskutinių (1982 m.) Pasaulinių pirmenybių, tarptautiniame horizonte sužibo nauja futbol žvaigždė — Brazilijos rinktinės kairiojo (!) krašto puolėjas, žaidžias taip pat ir viduriniame lauke), Alexio de Assis žinomas kaip Eder. Šis brazilas iš "Atletico Mineiro" klubo yra laikomas dabartiniu geriausiu kairio krašto puolėju pasaulyje. Jis

V. Kriščiūnas

“Vieningoji srovė” — “IŠSKIRTINĖ TAUTA”

Pradžios metais akademines patrankas ir laikraštines katušas vėlek nukrypo ir pažįstama taikinį — vėl bombarduojama vadinamoji “vieningosios srovės” teorija. Anksčiau tvirtinta, kad partijos CK šią teoriją jau “sutriuškinę”. Bet žurnalo “Komunistas” kovo numerį profesorius Burokevičius perspėjo, kad prieš “vieningosios srovės” idėjas reikia ir dabar kovoti. Vadinasi, ji tebegyva. Kas gi ta “vieningosios srovės” teorija? Kaip jau 1945 m. aiškino Antanas Snieckus, ji paneigia klasių kovą ir teigia “nacionalinę vienybę buržuazinės santvarkos sąlygomis”. Ir tada Snieckui, ir dabar Burokevičiui ši teorija — pavojingas “buržuazinio nacionalizmo” ginklas. Burokevičius ypač akcentuoja “vieningosios srovės” atstovų pastangas savaip vertinti Lietuvos istoriją. Jie, pasak profesorius, ignoruoja marksistinę — lenininę metodologiją, nutyli klasių kovą, idealizuoja tautinio judėjimo atstovus, užmiršta, jog ne “tauta”, bet “visuomeninė klasė” esąs pagrindinis veiksnys istorijoje. Šios teorijos poveikyje, skundžiasi Burokevičius, lietuvių kultūrininkai padarę didelių klaidų, vertindami Lietuvos istoriją bei literatūrą. Jam ypač nepatinka kai kurių lietuvių pastangos, jo žodžiais tarant, kurti “mitus apie vienos ar kitos nacijos ypatingus nuopelnus”, “legendas apie nacionalinį lietuvių kultūros pranašumą”.

Išvertus šiuos aiškinimus iš partinio žargono, gauname tokią vaizdą. Daugelis lietuvių, įskaitant kultūrininkus, pabrėžia tautinę vienybę kaip sąlygą tautos išlikimui. Jie atmeta iš svetur primetą Lietuvos istorijos darymą, primityvumą bei ignoravimą — tai, ką Burokevičius vadina “marksistine-leninine metodologija” — ir stengiasi savarankiškai vertinti savo tautos praeitį. I tautinio atgimimo sąjūdį ir jo veikėjus jie žiūri kaip į šviesų ir įkvėpiančių Lietuvos istorijos epizodą. Tikrai — “baisūs nusikaltimai”...

Bet ar iš tikro marksistai bei socialistai turėtų kategoriškai atmesti “vieningosios srovės” teoriją ir su ja susijusias idėjas? Nebūtinai. Kai prof. Burokevičius kalba apie “marksistine-leninine” metodologiją, jis turi omenyje vieną iš daugelio marksizmo interpretacijų, jos maskvinį modelį. O kitų Rytų Europos šalių marksistų nuomone, ta maskvinė metodologija kupina prieštaravimų. Anot jugoslavų marksisto I. met Grbo, sovietų marksistai tvirtina, jog jų šalyje visos klasės jau “panaikintos”, ir tuo pačiu atsikvėpimu teigia, kad “darbo klasė” turi pasilikti “valdanciuoju klase”. Jie taip pat šneka apie valdanciuoju “socialistinę klasę”? Kas ji tokia? — klausia Grbo. Ar tai ne sufabrikuotas terminas, jau visiškai priartėjęs tokiam esminės sąvokos kaip “tauta” ir kt.? Grbo primena, kad nors “realusis socializmas” kalba “darbo klasės” vardu, jis pavartojo nemaža sumurto prieš socializmo statytojus, įsibrovė į kitas šalis. Taip ir lenkų tautai bei “darbo klasei” buvo įbrukta karinė diktatūra.

Lietuvių marksistai-leninistai tvirtina, jog puldami “vieningosios srovės” teoriją, jie gina Lietuvos darbininkijos interesus. Ir tuo reikia labai suabejoti. Tautos išnarytumas ir antagonistines klases ją susilpnina, padaro ją lengvesniu taikiniumi agresyvioms imperijoms. Pagal “marksistine-lenininę metodologiją”, kadangi Maskva — “brandaus socializmo” tėvynė ir aukščiausios išminties šaltinis — geriausiai atstovauja kiekvienos tautos darbo klasei, ji turi teisę kisti ir kiekvienos tautos reikalus. Taip marksistinė “klasių kova” virto nutautinimo įrankiu.

Pradžios metų gegužės 4 d. Maskvos “Literaturnaja Gazeta” išspausdino sovietinio kritiko Pimeno Bumianovo pikto straipsnį apie rumunų rašytojo Dumitru Popescu triologiją “Kumštis ir ranka”, kurioje aprašoma tragiška padėtis Rumunijoje Stalino laikais, kada rumunų kompartija buvo vertinama paradižiumi mėgdžioti maskvinį komunizmo modelį. I tą straipsnį bemaž atsitikto pagrindinis Rumunijos literatūrinis savaitraštis “Romania Literara”, apkaltindamas sovietų kritika “tiesos iškraipymu, keiksniojimu ir šmeižtais”. Rumunų savaitraštis pabrėžė: “Mes iš niekur neprasome leidimo, kaip suprasti savo paties istoriją ir kaip apie ją rašyti” (žr. “Newsday”, 1983 m. geg. 13 d.).

Tame ir glūdi puolimų prieš “vieningosios srovės” teoriją esmė — kas, ar Maskva su savo “marksistine-leninine” metodologija, ar pati lietuvių tauta turi teisę nuspręsti kaip interpretuoti Lietuvos istoriją, kiek savita yra lietuvių kultūra ir kokia bus Lietuvos ateitis?

Ypač dėmesio vertas Burokevičiaus tvirtinimas, jog “buržuaziniai nacionalistai” nusikalto, per daug keldami ypatingus savo tautos nuopelnus, jos kultūros pranašumą bei išskirtinumą. Kitaip tariant, jie “soviniškai”. Bet lietuvių savilaidis ir nemarksinis leninismas raštuose skaitome visai ne tai — skaitome, kad lietuvių tauta turi savitą kultūrą, ypatingą istoriją, kad ji nemenkesnė už savo kaimynus, nors jie būtų ir didesni, kad jos egzistencijai grėšia pavojus, bet kad ji turi teisę egzistuoti kaip savarankiška bendruomenė Europos tautų šeimoje. Tai ne “soviniškas”, tai — patriotizmas.

Iš tikrųjų, Lietuvoje daug kalbama apie vienos tam tikros tautos ypatingus nuopelnus, įkyriai pabrėžiamas jos nepaprastumas, be perstojo trimituojama apie jos kultūros pranašumą. Bet tai ne lietuvių tauta. Taip oficialioji spauda, televizija, radijas aukština ir liaupsina rusų tautą. Ar kada teko girdėti oficialiuosius šaltinius linksinuojant “didžiąją lietuvių tautą”? Didžiąsias lietuvių, estų, ukrainiečių, gruzinų, armenų, uzbekų tautas? O štai CK pirmasis sekretorius G. Griškevičius Maskvoje, per Tarybų S. gos šešiasdešimties šventę, dėkojo “didžiąjai rusų tautai” už “išvadavimą”. Dėkojo ne didžiosios lietuvių tautos vardu — terminas “didžioji” rezervuotas tik rusų tautai. Taip arogantiškai pažeminamos kitos tautos, pabrėžiama jų neįlygybė. Tokį “didžiosios tautos” garbinimą pradėjo draugas Stalinas, savo pargalės kalboje 1945 m. gegužės išskeldamas rusų tautą kaip “pranašiąją iš visų Tarybų Sąjungą sudaranciu tautą”. Šią mintį toliau plėtojo Zdanovas trejopu tikslu: išskirti rusus kaip “vyresnįjį brolių” — “vadus, mokytojus, geradėjus”, pabrėžti rusų teigiamą įtaką nerusų tautos ir sumenkinti ar paneigti kitų tautų įtaką jai. Kas nesutiko su šiomis tezėmis, buvo automatiškai apkaltintas “buržuaziniu nacionalizmu” ir “vieningosios srovės” teorijų skleidimu.

Puolimuose prieš “vieningosios srovės” teoriją glūdi didelis paradoksas: tie, kurie kaltina jos skleidėjus “nacionalizmu”, patys paguogija svetimos tautos sovinišumą ir imperializmą.

ABC TV ŽINIŲ PAŽIBA

Barbara Walters jau yra užsitarnavusi, bet ir ji prašaua pro šalį

Šiame laisvųjų krašte mums, besidomintiems šio krašto ir viso pasaulio politinių įvykių raida, primenama, kad “Amerikoje šiuo metu nėra cenzūros!” Sutinku, kad nėra tokios, kokią iš mūsų bet kurioje galėtų vaizduoti: štai, kurioje nors JAV karinėje apskrityje yra įkurta speciali įstaiga. Joje sėdi menko išprusimo kapitonėlis ir jis raudonu pašėliu brauko jam nepalankių asmenų straipsniuose nepatinkamus sakinius. Na, o kur nors modernioje tokios cenzūros įstaigoje ne kapitonas sprendžia apie straipsnių tinkamumą, bet kompiuteris.

Mat, net specialiam popieriuje tam tikromis rašomojo mašinėlėmis rašyti straipsniai “perkošiami” per kompiuterio smegenis ir vienas iš jų jis praleidžia, o kitus meta į popierių dėžę... Panašiai, kaip šiandien atėję į aerodromą, norėdami patekti į vien tik keleiviams skirtą zoną, turite pralysti “pro adatos skylute”. Ir jeigu kišenėje lieka užmiršti jūsų automobilio raktai, tai kompiuterio žirklis įspėja juo aptarnautoją, kad čia ne viškas tvarkoje.

Šia įžanga pradėdamas mėginu supažindinti su dviem plačiau žinomomis JAV visuomenėje moterimis. Pirmąją nereikia jokios cenzūros, jos interview išgarsinami, o kita ilgus metus turėjo kovoti, kol jos knyga “Double Crossing” išvydo knygų lentynas.

TV žurnalistė Barbara Walters

“People” savaitraštis šią žurnalistę vadina net “televizijoje pravestų interview karaliene”. Tiesa, ji yra buvusi viena pirmųjų 60 dešimties televizijos žurnalistė pradininkė. Ji užsikariavo elektroninėje imperijoje vieną iš pirmųjų pozicijų. Jos pasiekimai su prezidentais Johnsonu, Carteriu, Nixonu ir su R. Reaganu užpelnė jai reikiama reputaciją. Ji taip pat kalbėjosi su F. Castro, Anwar Sadat bei kitais ne taip jau svarbiais pasaulinio masto veikėjais.

Suprantama, kad tuose ją taip išgarsinuosiose pasikalbėjimuose žiūrovams negalėjo surasti nieko nepaprasto, kas apie tuos asmenis iš spaudos

jau anksčiau nebuvo žinoma. Tačiau kiekvienam tokiam interview ji vis stengdavosi surasti kokį nors kriselį tame aamonyje, kad jis būtų artimas JAV kairiesiems. Kaip žinoma, JAV TV tarnybose beveik visose stotyse vyrauja vienos tautybės prokuris elementas.

B. Walters ypatingai kairiesiems pasitaravo savo pasikalbėjimu su prokomunistine aktore Jane Fonda, kitą dar vadinama “Hanoi roze”. Šis pasikalbėjimas įvyko 1973.III.13, kai buvo išleisti į rinką priešbranduolinio ginklo agitacinis filmas “The China Syndrome”. Šio pasikalbėjimo metu buvo griežtai kritikuojami branduolinių ginklų. Žinoma, tie kuriuos turi JAV, bet ne Sovietai.

B. Walters taip pat iš padugnį ištraukė ir besilapstantį kriminalistą Abbie Hoffman. Tokio pat, kaip ir daugis kairiųjų, nusistatymo, o jo idėjoms platinti (revoliucinėje) ji pasikyrė net 20 min. taip baisiai brangaus TV laiko. Tačiau, kaip pirmasis interview su J. Fonda, taip ir pastarasis daug prisidėjo prie kairiųjų idėjų platinimo JAV visuomenės tarpe.

Prisimenama, kad B. Walters yra gimusi Bostone 1931.IX.25 ir yra baigusi Sarah Lawrence College. Jau 1953 m., vos tik išėjusi iš mokyklos suolo ji pradėjo dirbti populiarioje NBC “Today” programoje ir, kaip išrinktosios tautos dukra, be jokio cenzūrų. Vos tik po 13-ko metų jau 1966 m. buvo paskirta ABC TV vakarinių žinių redaktore. Tada tai buvo didžiausia sensacija, nes ABC ją nupirko iš NBC už vieną milijoną dolerių. Šiuo metu ši milijonierė renkasi savo pasikalbėjimams tik tokius asmenis, kurie ją “prie dūšios”. Normaliai prieš interview pradžią jos plaukus sukuoja istiša minia patarnautojų, nes kiekvieno plaukelio tinkamas išrikiavimas, paguldymas yra labai svarbus išpaikintiems žiūrovams.

Nuo gruodžio 19 d. ji pavadoja rytinių žinių redaktorių Hartmaną. Ir XII.22 turėjau puikią progą pasiklausti jos interview su JAV Gynybos ministru Caspar Weinbergeriu.

Es. As. Tardo Pentagono viršininką

Man kaip tik “laimė nusišpejo”, kai garsioji interview organizatorė Barbara Walters gruodžio 22 d. 7:17 — 2,5 val. klausinėjo Gynybos sekretorių Caspar Weinbergerį. Didžioji dalis jos klausimų (neuzmirškime, labai trumpis laikas vos 7 min. — aut.) lietė gruodžio 19 d. Pentagono ir Kongreso paskelbtus raportus, nepaprastai kritiškus, apie Beirutę buvusį saugumą, prieš tragišką daugiau kaip 200 vyrų nužudymą. Bendroje išvadoje: saugumas tuo metu buvęs labai jau menko lygio.

B. Walters šnypščiančiu pradėdama išskirti balsu klausė sekretorių Caspar Weinbergerį, ar jis taip pat jaučiasi nors kiek atsakingas dėl tų marių nužudymo, įvykdyto 1983 m. spalio 23 d. Beirutė. I tai atsakydamas sekretorius nurodė, kad jo atsakomybė yra tik dalinė, nes, būdamas toli nuo įvykio vietos, jis jokiu būdu negalėjęs įžvelgti į visas galimas ar negalimas tokio savizudisko užpuolimo galimybes. Sekretoriaus nuomone, tas tragiškas įvykis pamokęs amerikiečius ir ne tik juos vienus, bet ir visų kitų valstybių dalinius, kaip derėtų saugotis nuo tokių beprotiško puolimų.

Toliau sekretorius C. Weinbergeris pabrėžė, kad, nežūrint visai naujų pamokų ir suriežint naujų saugumo priemonių, prancūzų dalinys buvo tokiu pat būdu užpluktas gruodžio 21 d.

Po šių paaiškinimų tarytoja, rodos, jau nebūtų turėjusi progos prie ko čia prikibti ar sekretorių už nelaimės kaltinti. Tad savo paskutinį klausimą C. Weinbergeriui taip suklostė: “Pone sekretoriau, jus daugelis įtakingų asmenų itaria, kad jūs esate nepalankus Izraeliui?”

Žinoma, JAV į tokį klausimą atsakyti reikia labai diplomatiškai, kad visos šalys laimėtų... Ir C. Weinbergeris labai šaltai, net nemirktelėjęs, klausinėtojai taip atsakė: “Matot, Gerb. Barbara, pirmoje vietoje reiktų nustatyti, ar apibūdinti sąvoką “nepalankumas”. Aš, kaip JAV Gynybos ministeris ir Pentagono reikalų tvarkytojas, ir Amerikos gynybą žiūriu iš la-

bai plataus akiračio. Be Izraelio mes, t.y. JAV vyriausybė, gerbia kiekvieną mums palankią valstybę Art. Rytuose. Su Izraeliu mes turime gerus santykius, bet lygiai gerų santykių mes siekiame su visomis nuosaikiomis arabų valstybėmis. Ir dėl to mane kaltinti, kad aš esu priešingas Izraeliui tai jau būtų tikra nesamone. Mes siekiame ir sieksime kuo geriausių santykių su visomis arabų valstybėmis, gyvenančiomis tose geografinėse platumose”, baigė savo išbalansuotą, diplomatišką žibesių apdailintą atsakymą JAV Gynybos sekretorių Caspar Weinbergeris.

Man, sekusiam šią žodinę dvikovą, atrodė, kad garsioji interview organizatorė ar nebuvo gerai išmiegojusi ir jaučėsi, lyg musų būtų kandusi. Man kilo toks klausimas: kodėl B. Walters, žinomai Izraelio advokatei, prireikė provokuoti JAV Gynybos šefą? Negi B. Walters prileidžia, kad C. Weinbergeris toks paikelis būtų, o gal ir kvotėžis žvaigždė jau pradeda pritempti, kas žino?

Autorė Erika Holzer yra knygos “Double Crossing” sukūrėja. Apie šią prieš bolševizmą kovojančią inteligentę rašo Reed Irwin, Accuracy in Media tarybos direktorius. “Human Events” gruodžio 19 d. savaitraštyje straipsnyje “Kodėl liberalai stengiasi suniekinėti “Double Crossing”, pateikiamos detalės, kaip veikia prokomunistinė cenzūra, kludanti veikalams ir filmams išvysti pasaulį, kad šio krašto žmonės nebūtų nors kiek praprapstyti akys ir kad jie nesuprastų, kokia yra mirtina grėsmė iš barbariškų Rytų.

R. Irwin prisimena, kad prieš daugelį metų vienas iš žymesnių Hollywoodo rašytojų, žinomas kom. partijos narys, partijos leidinyje parašė staispę, gindamas komunistus, susisukusius įzdu filmų gamybos centre. Jis aiškino, kad gal jau ne taip svarbu, kad mes (komunistai) neišleidžiame ir rinką labai daug prokomunistinių filmų, bet yra daug svarbiau, kad mes su-trukdome išleisti tokius, kaip Kravchenko “Aš pasirinkau laisvę” ar kito garsaus autoriaus Jan Valtin knygos “Pabėgėliai iš nakties” rašytojo filmo. Tokių filmų išleidimo sabotavimas neleidžia liniam JAV piliečiams arčiau susipažinti su komunistine tikrove.

Tai įvyko prieš 40 metų. Bet ar būklė kiek nors pasitaisė

priešbolševikinės kovos baruo? Anaipol ne. Tiesa, visuomenė gauna paragauti trupinius, šiaip taip atriedinčius iš Sov. S. gos, Kinijos, Kambodijos, Vietnamo, Kubos. Bet tai ir viskas. Sabotavimas supažindinti JAV piliečius su komunistine tikrove vyksta ir toliau.

Šį rugsėjį britai pagamino ir leido demonstruoti JAV kino teatruose filmą “The Final Option”, arba Paskutinė galimybė”. Filmo turinyje atvaizduota teroristų grupė, apmokyta Rytų Europoje, įvykdžiusi nuostabų teroro aktą. Jiems pavyksta užimti JAV ambasada su visais svečiais ir JAV Valstybės sekretoriumi imtinai, po to seka dar nuostabesnis įkaitų išlaisvinimas.

Šis filmas nepaprastai patiko publikai visoje Europoje. Jo žiūrėjo R. Reaganas ir jam jis taip pat patiko. Tačiau JAV “kritikai šį filmą taip sudirbo”, kad jį nebuvo galima rodyti JAV teatruose. Žinoma, tai ne Jane Fonda stiliaus filmas, kur garbinamas komunizmas.

Gal paklausime: kodėl per tokias ilgus lankas mano einama? Ogi parodyti, kad JAV veikia prokomunistinė cenzūra! Erika Holzer turėjo vargti 10 m. ligi jos knyga “Double Crossing” sutiko išleisti Putnam ir Sons leidykla. Ją gražiai įvertino disidentas Vladimiras Bukovskis ir rašytojas Allan Drury. Na, bet ir šių įvertinimų buvo per mažai.

Knygai gerą pradžia duoti reikalinga, kad “Publishers Weekly”, geriausiai parduodamų knygų sąrašas, turi apie knygą gerai parašyti. “Double Crossing” buvo iškritikuota kaip “isteriška antisovietinė”. “P. Weekly” net nepaminėjo, kad Double Crossing buvo pasirinkta kaip viena geriausių Literary Guild knygų. O kiti kritikai iš viso jos nepaminėjo. Tai tokia čia yra cenzūros forma. Nebūtinai kapitonas ar majoras raudonu pašėliu turi braukti straipsnį. Užtenka ir tylos sąmokslas, kad knygos niekas nepirktų, arba kaip mūsų atveju, net nenori užsiminti, kad tokia Lietuva buvo; nenori žymėti mūsų krašto žemėlapyje ir t.t. Argi čia ne aukščiausias cenzūros forma ir prieš ją negali burnoti?

Paveikti žmones nelaiykite tavęs tuo, kuo iš tikrųjų esi, dažniausiai yra sunkiau, negu tapti tuo, kuo norėtum būti.
Rytų išmintis

LIETUVIŲ KULTŪROS ŽIDINYS

PETRAS MATEKŪNAS

3 Puštūsyje yra keli kambariai. I puštūrį įeinama per žemutinį prieangį. Kambarys, i kurį įeinama iš apatinio prieangio, gana didelis, papuoštas jo sienos įvairių lietuvių dailininkų paveikslais ir Lietuvos valdovo Vaišvilko biusta, skulptoriaus Kašubos padarytu. Iš šio kambario galima tiesiai įeiti i mažąją salę ir koridorias i kitus kambarius. Šiame kambarielyje kun. Petras Baniūnas, kai būna koncertai ar kokios nors minėjimai, dažnai atidaro lietuviškų knygų bei kitų dalykėlių kioską.

Mažoji salė yra vienas iš didžiausių kambarių puštūsyje. Esant reikalui, kambarys padalijamas į dvi dalis. Toje salėje, kai vyksta koncertai ar minėjimai, veikia baras ir užkandžių bufetas. Prie mažosios salės dar veikia didelė virtuvė. Šioje salėje dažnai daromi knygų pristatymai, rašytojų, muzikų, poetų ir kitų minėjimai bei skaitomos pasakios. Kambarys papuoštas paveikslais ir M. K. Čiurlonio portretu.

Kultūros židinio biblioteka veikia nuo 1977 m. Jos įsteigėjas buvo Antanas Maceika, kuris Kultūros židiniui padovanojo lietuviškų knygų daugiau kaip 10,000 dol. vertės. Tai vienintelė lietuvių biblioteka New York. Ją tvarkė iki mirties pats įsteigėjas, kurio vardu, jam dar gyvam esant, pavadinta, nes jis i ją įdėjo daug darbo ir laiko, kol ją tinkamai sutvarkė. Visos knygos, neskaitant laikračių ir žurnalų komplektų, sudėtos i spintas, padarytas Kazio Visockio iš riedutinio medžio.

Bibliotekoje yra labai vertingų ir įvairaus turinio knygų. Žodžiu, knygų pasirinkimas gana didelis. Daugiausia jas skaito pensininkai, ypač moterys.

Iš didžiosios salės galima tiesiai nueiti i buvusį „mažąjį Kultūros Židinį“, kuris buvo įrengtas prie parko mūriname name. Tas namas buvo paliktas, atremontuotas ir prijungtas prie Kultūros židinio pastato. Jame, kai dar nebuvo pastatyto Kultūros židinio, vyko visas kultūrinis ir visuomeninis lietuvių gyvenimas, o vėliau, kai buvo pastatytas Kultūros židinys, viršutiniame jo aukšte apsigyveno pranciškonai, o pirmame — įrengė koplyčią ir svečių kambarius.

Koplyčia, nors ir nedidelė, labai jauki, šviesi. Jos vienoje sienoje yra pakabinti Aleksandro Kašubienės mozaikinės Kryžiaus Kelių stotys, atvežtos iš senojo vienuolio koplyčios, buvusios Bushwick Avenue, gražūs langų vitražai, kuriuos yra sukūręs ir padaręs dail. V. K. Jonynas, altorius ir suolai padaryti lietuvišku stilium.

Pranciškonams be Kultūrinio židinio dar priklausė trys namai: vienas nedidelis namelis, kuriame veikia Lietuvių Katalikų religinės šalpos įstaiga, antrame name „Darbininkų“ administracijos ir redakcijos įstaigos, Adomo Galdiko galerija, knygų kioskas ir spaustuve, iš kurios kiekvieną ketvirtadienį išleidžiamas „Darbininkas“, redaguojamas vyr. redaktoriaus kun. dr. K. Bučnio, ir redaktorių rašytojo Pauliaus Jurkaus ir poeto Leonardo Žitkevičiaus, kurie laikraštį „Darbininką“ išleidžia ne tik gražiai, bet taip pat ir stengiasi nepraleisti nė vienos gramatinės ar sintaksinės klaidos, neskaitant jo turinio, kuris yra įdomus ir įvairus.

Dail. Adomo Galdiko galerija, reikia pasakyti, yra turtinga paveikslais ir skulptūromis. Joje yra Ad. Galdiko, Jonyno, Dobuzinskio, Žoromskio, Vizgirdo ir kitų dailininkų paveikslų. Taip pat vienu laiku stovėjo ir verpimo ratelis, kurį iš ok. Lietuvos 1978 m. atsivežė kun. Petras Baniūnas, taip pat iš okupuotos Lietuvos kiti dalykėliai, turintieji meninės vertės.

1979 m. pranciškonai Kultūros židinio kieme

(Bus daugiau)

KUN. VL. BUTVILA

Mokinio atsiminimai
VINCENTAS LIULEVIČIUS

Dvidešimtmečio mirties sukakties proga (miręs 1961 m.) buvau planavęs parašyti savo atsiminimus apie buvusį kapelioną ir direktorių kun. Vladą Butvilą, bet kiti tuometiniai darbai nustumė tą sumanymą į šalį. 1983 m. suėjo 65 metai, kai Utenoje buvo įkurta "Saulės" gimnazija. Ją įkūrė kun. Vladas Butvila. Ši sukaktis sudarė gerą progą sumanymą įvykdyti. Šį kartą pavyko. Atsiminimai parašyti. Tačiau, iki gavau reikalingą nutašką, vėl prabėgo kiek laiko ir pradėjo sukaktis. Nežinūrinį j tai, atiduodu spaudai. Čia surašyti mokinio atsiminimai. Aš jį mačiau tik gimnazijoje, bažnyčioje ir šiek tiek visuomeninėje veikloje, tad šiose srityse ir pipsis mano atsiminimai.

Pirmasis susitikimas

Ijo pasaulinio karo metu, esant Lietuvai vokiečių okupacijai, 1917 m. pradėjo veikti Anykščiųse lietuvių pradžios mokykla. Mokytoju buvo Sližys, vėliau Lietuvos kariuomenės pulkininkas. Mokykla buvo netoli mūsų gyvenamų namų: pradžioje buvusios Biliūno gatvės. Nors buvau namie labai reikalingas (kaip vyriausiasis šeimoje), bet kažin kokią būdą pavyko išsiverkti ir man į tą mokyklą. Joje buvo trys skyriai. Mane priėmė ir trečiąjį.

Trečiame skyriuje buvome peraugę karo meto mokinukai. Kai Utenoje kun. Vladas Butvila pradėjo organizuoti "Saulės" gimnaziją, mokytojas Sližys dalį trečiojo skyriaus pradėjo ruošti gimnazijai. Tą būrelį mokytojas pamokydavo dar ir atskirai, kad išlaikytų stojamuosius egzaminus. Įsijungiau ir aš į tą grupę, nors neturėjau galimybės vykti į gimnaziją. Tėtė karo pradžioje buvo mobilizuotas, ir šiuo metu neturėjome apie jį jokios žinios.

Zavėjo mane gimnazija. Anykščiųse gyveno vienas rusų gimnazijos mokinys. Jo pilkai melsva su daugybe sagų uniforma man buvo tokia graži, kad, jam einant gatve, nulipdavau nuo savo namo laiptų, kad galėčiau pamatyti iš arti. Tačiau patekti į gimnaziją neturėjau jokios vilties. Motina ilgai ir šnekėti neleido apie gimnaziją. Ilgai nieko nežinojome apie tėtį: žuvis kare ar gyvas kur nors Rusijoje vargsta. Nebuvo jokio ryšio karo metu. Einant į gimnaziją, reikia geriau apsi- rengti, maistu aprūpinti, kambarį samdyti, knygų įsigyti ir t.t., o motina vos galą su galu suveda turėdama būrį vaikų už mane mažesnių.

Per visą gyvenimą negali užmiršti to džiaugsmo, kurį padarė mano teta Agnieškutė. Viena proga ji viešėdama pas mus mano motinai pasakė: "Tu kaip nors verskis su likusiai, o aš pasirūpinsiu Vincuku". Ir dar viena kliūtis sumažėjo, kai 1918 m. vasarą grįžo iš Rusijos mano tėtė.

Tėvų patartas, tą pačią vasarą nuvažiavau pas senelius (kurie gyveno už šešių kilometrų nuo Utenos), padėti dirbti lauko darbus, kad uždirbtiau duonytės ir kitokio maisto. Kai vasarą buvau pas senelius, vieną sekmadienio popietę atvyko Bileikiai kun. Vladas Butvila. Agnieškutė ryžosi mane parodyti tam kunigui ir paprašyti priimti į gimnaziją. Buvo kažin koks susirinkimas Mintaučio seklyčioje, tad aš turėjau ilgai laukti priemenėje. Tas laukimas išėjo metais. Atėjus laikui, teta mane nuvedė pas kunigą Vladą Butvilą. Žinoma, jis papasakojo apie būsimą egzaminus ir tuo viskas pasibaigė.

Utenos "Saulės" gimnazijoje

Man rodos, kad stojamieji egzaminai užtruko apie porą savaitių, o gal ir trumpiau. Dabar menu, kad egzaminų metu lio. Vaikščiojau iš Bileikio. Kad nuo lietaus neperslapčiau, apvilkdavo senelio miline (sermėga). Ji mane nuo lietaus neblogai saugojo, bet labai smirdėjo tabaku. Turbūt tetos įprašytas, vienai nakčiai mane priėmė nakvynei varpininkas, kuris gyveno špitolės rūsyje, nuo dvaro pusės. Jis man leido pernaktuoti ant sienos pastogėje. Šios pastogės viename gale buvo atverta kuoliukais ožkytė, o kitame — paršiukas. Ožkytė ne taip baisiai smirdėjo, bet paršiukas — nepakenciamai. Ties pašitire buvo prisodinta mėtų. Kai esamas kvapas neleido užmigt, prisiskyniau mėtų, pasidėjau arti nosies ir tada gamzdiai miegojau. Kai dabar pamatau mėtas, jos man primena anuos stojamuosius egzaminų laikus.

Mano didžioji svajonė įvyko. Egzaminus išlaikiau. Priimtas į I klasę. Buvau labai laimingas. Džiaugiausi, kad esu gimnazistas. Neesvarbu kurioje klasėje. Gimnazija pradėjo veikti trijuose namuose, esančiuose prie stačiatikių cerkvės. I klasę turėjo patalpas berods prieglaudose name, II klasė — pradžios mokyklos patalpose (Volkschule) ir III klasė atskirame namelyje.

Neilgai ramiai dirbome. Tų pačių metų prieš Kalėdas (XII.23) atvyko raudonoji armija ir Uteną okupavo. Ta okupacija paliko šį atmintiną įvykį. Rytaiš visos trys klasės rinkdavomės ir prieglaudose salę bendrai maldai. Tas pats buvo ir atmintiną rytą. Susirinkę sukalbėjome nustatyti maldą ir sugiedojome giesmės punkteli. Po to gimnazijos direktorius Pranas Gineitis pasakė: "Saulės" gimnazija uždaryta. Mokiniai galite išsiskirstyti". Po to mokytojas Vincas Augulis pasakė: "Gimnazija veikia. Visi mokiniai eina į klases". Mokiniai suprato pasikeitusią padėtį. Mokiniai, eidami pro direktoriaus kabinetą, šaukdavo: "Mums nereikia Augulio. Mums reikia Gineičio".

Bolševikai, užėmę Uteną, kaip mes jau esame savo kailių patyrę, ruošia įvairių pramogų. Vienoje tokioje pramoje buvau ir aš užkiutęs. Ji buvo vaistininke Lukoševičiaus namuose. Dalyvavo ir kun. Vladas Butvila. Dainavo savo mėgiama dainelė "Suk savo ratelį". Gal jis galvojo, kad bendraujant gali padaryti įtakos? O gal turėjo kitus sumetimus?

Atėjus bolševikams, gimnazijoje darbas pakriko. Atsirado mokytojų, kurie mūsų neviliojo. Gimnazija buvo perkelta į Balsevičiaus dvaro rūmus, tačiau tas nieko nepadėjo. Mečiau išsvajotą gimnaziją ir parvažiavau namo, į Anykščius. Netrukus atsirado skelbimai, viliojį mokinius grįžti į gimnaziją, žadant nemokamą mokslą, bendrabučius ir kitokius masaliaus. Negrįžau. Ir kiti anykštiečiai mokiniai irgi negrįžo.

Kai 1919 m. vasarą bolševikai buvo išvyti, nereikėjo mokinį ilgai įtikinti, kad grįžti į gimnaziją. Paskelbtą dieną prisirinko gimnazistų apyplinė Utenos Liaudies namų salė. Čia buvę "Saulės" gimnazijos mokytojai mus suregistravo ir tuoj pradėjo egzaminus ir tuo viskas pasibaigė.

se (Dvaro gatvėje) ir viename name prie plento (netoli vokiečių kapų). Šiose patalpose gimnazija išaugo iki penkių klasių, kurią baigus teko važiuoti kitur (1922 m.).

Iš ketverių metų čia mokymosi pasiliko kai kurie neišdildę įspūdžiai. Kun. Vladas Butvila dėstė tikybą. Įlėjęs į klasę, atidaręs žurnalą per jo sulenkimą tyrinėjo klasę kas nemoka pamokos. Pirmadienį būdavo vargas tiems mokiniams, kurie nedalyvavo sekmadienį mokinį pamaldose. Juos klausinėdavo pamokos turinio. Stengėsi mokiniams sudaryti sąlygas mokytis. Jei kuris aiškindavosi neturįs kuo apsiūti, jis patardavo eiti basam arba "medžioliu" apsiūsius. Jei neturi sąlygų namie ar samdomame bute mokytis, jis patardavo ateiti į bažnyčią mokytis (ruošti pamokų). Neabejoju, kad kun. Vladas Butvilos pastangomis mokiniai galėjo rinktis į kleboniją ir, čia apsidė valgomąjį stalą, elektros šviesai šviečiant, galėjo ramiai ruošti pamokas. Mokslo pažanga buvo tikrai susirūpinęs, todėl vietinių švenčių nešventėme, o dirbome gimnazijoje.

Kun. V. Butvila principose kietais, bet teisingais. Nebuvo pasipūtęs ir neprieinamas. Dažnai draugiškai šypsojosi. Pilnas energijos. Utenio ežerui ledu veidą uždengus, su ležingėmis mokinį tarpe susidavė ant ledo, išdarindamas figūras. Puikus čiuožėjas.

Kun. V. Butvila dideliu grožiu nepasizymėjo, todėl jo vyro grožis buvo suvestas į šį apibūdinimą: vyras turi būti truputį gražesnis už vėliną — be uodegos ir be ragų. Apie kvėpalus vartojančią moterį sakydavo: "Su ta ponija yra kažin kas netvarkoje".

Vienas įvykis parodė kun. V. Butvilos jautrumą, kurio anksčiau nebuvo pastebėję. Klasėje skaitėme Ispazinties paslaptį. Vienoje jautrioje vietoje jis taip susijaudino, kad išbėgo iš klases, paslėpdamas nuo klases sąrašas. Vienu tarpu atsirado mokinys, apie kurį jo bute judėjo daiktai ir jis su kitiems nematoma būtybe kalbėdavosi. Kun. V. Butvila, patyrinėjęs mokinio bute tuos reiškinius, kad susipažintų dar geriau, tą mokinį perkėlė į kleboniją, pas save. Vėliau suruošė labai įdomią ir naudingą pasakaitą. Pripasakojo apgaulingų įvykių, bet ir tokių, kurių žmogaus protas nebemoka išsiaiškinti.

Kun. V. Butvila turėjo daug rūpesčių su Teofilium Tilyvičium, norėdamas jį pakreipti į tikrąjį kelią. Kai ilgos pastangos nedavė reikiamų vaisių, vieną dieną įlėjęs į klasę (būdamas direktoriumi), kurioje mokėsi Tilytis, pareiškė: "Kerštas pasiekė savo tikslą. Tilytis nebese mokinys".

Nežinau kieno iniciatyva, bet kun. V. Butvilai direktoriaujant, buvo įvesta gimnazijoje mokinio savivalda. Patys mokiniai tvarkė savąjį gyvenimą: lankė butus ir pan. Gimnazija turėjo muzikos mokytoją, silpnai lietuviškai mokantį. Gimnazija statė operetes ir kitus muzikinius pastatymus. Buvo balsingų mokinio: Alodija Dičiūtė (Tretiokiene), Teofilis Tilytis, Matas Sermukšnis, Šileikis ir kt. Kun. V. Butvila buvo irgi muzikas. Jis prižiūrėdavo gimnazijos choro paruošimą. Minėtam muzikos mokytojui vieną sykį, mokant dainelę "Tu negrauzs, o aš graži", pavyko ištarti "Tu negrauzs, o aš gražys". Mes taip ir dainavome, iki mums tą dainą "sugadino" kun. V. Butvila, išgirdęs mūsų dainavimą. Kun. V. Butvila vėliau dirgavo pavasarininkų chorui, kuris laimėjo Šiaulių ir Panevėžio kongresuose pirmas vietas (T. Narbutas, LKMA "Metraštis", 1. 275 psl.).

(Bus daugiau)

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFO MINISTERIO STASIO LOZORAČIO MIRTIS IR LAIDOTUVĖS

Lietuvos pasiuntinybė prie Vatikano su giliausiu liūdesiu praneša, kad netikėtai 1983 m. gruodžio 24 d. rytą mirė Lietuvos Diplomatinijos šefas ministras Stasys Lozoraitis.

Laidotuvės įvyko 1983 XII. 28 d.

Atsisveikinimas su velioniu įvyko pasiuntinybėje, prieš išvežant karstą į bažnyčią. Maldą atkalbėjo prelatas Audrys Bačkis. Lietuvos diplomatinės ir konsularinės tarnybos vardu ir Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės vardu atsisveikino dr. A. Gerutis, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės vardu — Ričardas Bačkis, Italijos Lietuvių Bendruomenės vardu — prelatas V. Mincevičius. Visiems kalbėjusiems ir dalyvavusiems atsisveikinime padėjo šeimos vardu Stasys Lozoraitis, jr.

ADVOKATŲ DRAUGIA

V. BYLAITIS ir V. BRIZGYS
6606 So. Kedzie Avenue
Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-8000

Darbo valandos:
Nuo 9 v. ryto iki 5 val. popiet.
Seštadieniai pagal susitarimą.

FASHION CARPETS KILIMAI

Lietuvių prekyba
3304 W. 63 St. — Tel. 778-9064

Gedulingas Mišias bažnyčioje laikė vyskupas A. Deksnys, koncelebravo prelatas A. Bačkis ir kun. Alg. Bartkus, Šv. Kazimiero Lietuvių kolegijos prorektorius.

Laidotuvėse dalyvavo velionio šeima, Romoje gyvenę lietuviai dvasiškiai ir kiti lietuviai. Iš kitur buvo atvykę į laidotuves — dr. A. Gerutis, Ričardas Bačkis su žmona ir dviem sūnum, Emilija Čekienė, Radijo Liberty pareigūnas Kęstutis Čerkelūnas. Prie velionio karsto buvo daug gėlių, vainikų, jų tarpe su Lietuvos trispalve vainikai — šeimos, Lietuvos diplomatinės tarnybos, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės.

Velionis provizoriniai buvo palaidotas Romos kapinėse.

LIETUVOS ATSIMINIMAI

Radio valanda jau 40 metų tarnauja New Jersey, New York ir Connecticut lietuviams!

Kas penktadienį iš WEVD Stoties New Yorko nuo 10 iki 11 val. vakaro, 97.9 meg. FM. Taip pat klausykite "Music of Lithuania" programos kas sekmadienį, nuo 2:05 iki 3:00 val. popietį, iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM. (WSOU).

Dirėkt. DR. JOKŪBAS STUKAS
R 234 Summit Drive
Watchung, N.J. 07060
Tel. — (201) 753-5636

"DRAUGAS" YRA GERIAUSIA 1984 M. DOVANA

Naujam skaitytojui tik 45 doleriai vienieriems metams!

Kalėdų švenčių ar kitokia proza užsakykite kaip dovaną dienraštį "DRAUGĄ" savo gimnainičiams, sūnui, dukrai ar kaimynui, kurie jo nekaity. Toji dovana bus didžiausias Jūsų įnašas į lietuviškos stiprinimą išsivijoję.

Pasinaudokite šia iškarpa.

Užsakau "DRAUGĄ" kaip dovaną savo kuris-ri yra naujas skaitytojas. Pridedu dol.
PAVARDE ir VARDAS
Street No.
City State zip

Sigeti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS BAŽNYČIOS III Kauno arkivyskupija

Siame III tome aprašyta Kauno arkivyskupijos bažnyčios, koplyčios, kapinės, varpinės, paminklai, Kryžių kalnas; aprašomi vyskupas, valdytojai, kunigai...
Ypatingas dėmesys skiriamas iliustracijai veikalo daliai. Dauguma bažnyčių bei religinių paminklų nuotraukų čia skelbiamos pirmą kartą. Architektūriniai ypatybės aprašymai yra dr. Jurgio Gimbutos.
Puošnus, gerai paruoštas leidinys: 512 psl., tiktai viršeliais. Spaudai paruošė ir išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla (Lithuanian Library Press) Čikagoje. Spaudė Morkūno spaustuve. Kaina su persiuntimu 25 dol. Užsakymus siųsti:
DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, Ill. 60629
Iliustr. gyventojai dar pridėda \$1.38 valstybės mokesčio.



Kauno arkivyskupija

J. & J. PHARMACY

2557 W. Lithuanian Plaza Court
Tel. — 776-4363
Vaistai, vitaminai, importuoti kvėpalai, gydomos žolės ir kt. Važiuojamos kėdės, remental ir kt. pirkti ar nuomoti.
Nemokamai supakuojame dovanas. Pristatymas nemokamai
David Blaha, R.Ph.

CLASSIFIED ADS

ISNUOMOJAMA — FOR RENT

Išnuojamas Marquette Parke 3-ju kambarių apšildomas butas. Įėjimas iš kiemo Skambint — PR 6-0043.

ISNUOM. Marquette Parke 5 kambarių butas — apšild. ir šiltas vanduo. Tik suaugusiems, be gyvuliukų. Tel. 737-9875.

MISCELLANEOUS

MASTER PLUMBING

Nauji darbai ir pataisyimai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos plytelės. Karšto vandens tankai. Flood control. Užsikimšę vamzdžiai išvalomi elektra. Palikite pavarę ir telefoną — lietuviškai.
SERAPINAS — Tel. 636-2960

3-JŲ MIEGAMŲ

Svarus 6 kamb. mūr. bungalow su nauju stogu. Naujas apšildymas gažu. Kilimai. Garažas. Plus daugiau. Apyl. 57-os ir Francisco.

Century 21—Cahill Bros.
4100 W. 63 Street
Tel. 585-6100

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastose. Radijai, Stereo ir Ore Vėstautvai

PARDAVIMAS IR TAISYMAS
MIGLINAS TV
2346 W. 60 St., tel. 776-1486

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus
MEDAS, 4800 Archer Avenue
Chicago, IL 60632, Tel. 827-3800

BUTŲ NUOMAVIMAS

Draudimas — Valdymas
Namų pirkimas — Pardavimas

INCOME TAX

Notarinimas — Vertinimas
BELL REALTY
J. BACEVIČIUS
6529 S. Kedzie Ave. — 778-2338

ISIGYKITE DABAR

Bolševikų nužudyti šauliai

Juozas Prunelis
Šioje knygoje aprašyta apie 400 šaulių, kuriuos nužudė bolševikai. Daug nuotraukų. Išleido Lietuvių Šaulių s-ga tremtyje centro valdyba 1982 m. Viršelį ir aplanką piešė dail. Jonas Tričys. Spausdino "Draugo" spaustuve. Kaina su persiuntimu \$6.00.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 West 63rd St.
Chicago, IL 60629

LIETUVIAI SIBIRE

Knyga — albumas su daugybe mūsų tremtinių ir kalinių atsiminimų, laiškų, su gausiomis nuotraukomis iš Sibiro, išėjo iš spaudos. Paruošė kun. J. Prunelis, iliustravo dail. J. Strungys, apipavidalino dail. P. Aleksas ir dail. V. Lukas. Išleido Amerikos Lietuvių Biblioteka. 216 psl., kaina \$21.80, su persiuntimu.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

Illinois gyv. dar pridėda \$1.40 valstybės mokesčio.

Perskaitykite "Traugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

MOVING

SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimais ir pilna apraude.
Priimame MASTER CHARGE ir VISA
Telef. — WA 5-5065

NAMŲ APSITVARKYME

Ruošiatės ką perstatyti, pakeisti, atnaujinti. Garažą. Viduje ar iš lauko namo. Rūpinatės? Visuomet čia Jums su patyrimu, už prienamą kainą, padės, skambinant po 6-os val. vakaro.
Telef. — 476-5950

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kainos yra visiems prieinamos.

LIETUVIAI FLORIDOJE

St. Petersburg, Fl,

IDOMUS PRANEŠIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos St. Petersburgo skyriaus informacinis susirinkimas įvyko 1983 m. gruodžio 7 d. Lietuvių klubo patalpose. Vliko pirm. dr. K. Bobelis padarė platų pranešimą apie Vliko valdybos narių viešnagę 1983 m. rugsėjo 19 – 26 dienomis Vokietijoje, Anglijoje ir Liuksemburge. Apie Vliko seimą, įvykusį 1983 m. lapkričio 12 – 13 dienomis Detroito ir kun. A. Stašio pranešimą apie Altos suvažiavimą Chicagoje spaudoje jau buvo rašyta.

Vliko pirm. dr. K. Bobelio ir valdybos nario inž. L. Griniaus kelionės tikslas buvo dalyvavimas XVI-me Pasaulio Antikomunistinės lygos suvažiavime rugsėjo 20 - 22 dienomis Liuksemburge. Ta proga buvo išnaudota susitikimams su lietuviams Miunchene, Vasario 16 gimnazijoje ir Londone. Suvažiavime apie 400 dalyvių atstovavo 75 tautoms ir tarptautinėms organizacijoms. Suvažiavimą stebėjo 34 laikraštiniškai iš 14-ks valstybių. Suvažiavimo atidarymas vyko Europos parlamento rūmuose. Jį sveikino Liuksemburgo vyriausybės atstovai ir Europos parlamento nariai. Pagrindinę kalbą pasakė belgas, Europos parlamento narys. Kitų dviejų dienų posėdžiai vyko viešbutyje, kur atstovai gyveno. Kiekvienai delegacijai, už dviejų atstovų išlaikymą apmokėjo rengėjai – Europos Taryba pasaulio laisvei. Suvažiavimo darbotvarkėje buvo PAKL vadovybės ir šešių pasaulio dalių organizacijų pranešimai, paskaitos ir diskusijos. Buvo sudarytos ir rezoliucijų komisijos. Oficialioji suvažiavimo kalba buvo prancūzų, tačiau bent pusė paskaitininkų naudojo anglų kalbą. Seisų metu šios kalbos buvo vertiamos į prancūzų, anglų, kiniečių ir ispanų kalbas. Salė ir delegacijų stalai buvo papuošti dalyvaujančių valstybių vėliavomis. Lietuvos tautinės vėliavos buvo pagamintos Washingtono moterų.

Abu lietuvių delegatai dalyvavo suvažiavimo diskusijose ir rezoliucijų komisijose. Dr. K. Bobelis buvo referentu Pasaulinės strategijos komisijoje ir pavadavo jos pirmininką. Inž. L. Grinius dalyvavo Ekonominės ir prekybos komisijos darbuose ir paruošė jai rezoliucijas.

Paskutinę suvažiavimo dieną dalyviai priėmė 30 iš 34 pasiūlytų rezoliucijų. Vliko pasiūlyta rezoliucija buvo nr. 5: Apie Estijos, Latvijos ir Lietuvos padėtį. Buvo priimtos visos bendro pobūdžio rezoliucijos. Pasaulinio Antikomunistinės lygos pastovus sekretoriatas visas rezoliucijas turi įteikti adresatams. Liuksemburgo laikraščiai apie suvažiavimo eigą ir jo paskaitas rašė išsamius straipsnius kiekvieną dieną.

Miunchene dr. K. Bobelis ir inž. L. Grinius susipažino su radijo "Liberty" lietuvių skyriaus vedėju K. Čeginsku ir telefonu susisiektu su kitais radijo programos darbuotojais. Šio susitikimo tikslas buvo išsiaiškinti padėtį ir galimas išeitis ryšium su planuojamu bendro Pabaltijo respublikų radijo skyriaus sudarymu.

Inž. L. Grinius lankėsi Vasario 16 gimnazijoje ir susipažino su gimnazijos personalu ir Lietuvių Kultūros instituto centru. Gimnazijos patalpose taip pat yra Vliko dalis archyvo, kurį reikėtų perkelti į JAV.

Londone dr. K. Bobelis ir inž. L. Grinius lankėsi Lietuvių namuose. Buvo aptarti Didžiosios Britanijos lietuvių reikalai ir pasikeista nuomonėmis dėl Vliko rūpes-

čių ir darbų. Tos pačios dienos vakare abu Vliko nariai padarė pranešimą susirinkusiai visuomenei, kurios tarpe

buvo Lietuvos atstovas Vincas Balickas su žmona, Didžiosios Britanijos Lietuvių sąjogos pirmininkas Jaras Alkis, inž. Juozas Vilčinskis ir kiti. Vacys Urbonas

A. † A. Barbara Markevičius

Pagal pirmą vyrą Shaulis

Gyveno Chicago, Illinois, Marquette Parko apyl.
Mirė 1984 m. sausio 4 d. 6:52 val. vak., sulaukus 74 m. amžiaus.
Gimė Chicago, Illinois.

Pasiliko dideliame nuširdime vyras Algirdas, 2 dukterys: Elvira Berezna ir Joanna Smocke, žentas Christopher, sūnus Algird Shaulis, marti Joan, 6 anūkai ir kiti gimė Lietuvoje ir Amerikoje.
Kūnas bus pašarvotas penktadienį nuo 2 iki 9 val. vak. Petkaus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71 Street.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, sausio 7 d. 18 koplyčioje 9 val. ryto bus atlydėta į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nulūde Vyras, dukterys, sūnus, marti, žentas ir anūkai.

Laid. direkt. Donald A. Petkus, Tel. 476-2345.

Diplomatinės Tarnybos Šefui

A. † A.

STASIUI LOZORAČIUI

mirus,

jo šeimai ir Diplomatinės Tarnybos nariams reiškiamė gilią užuojautą.

VYRIAUSIAS LIETUVOS ISLAISVINIMO KOMITETAS

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. † A.

BRONIUS STEIKŪNAS

Ilgai tavo kapą, brangiausias, mačiau,

Ir linguojančią liepą virš jo: Ta liepa ir man ims linguoti,

Ir man savo žiedus ji bers.

F.G.K.



Mirė 1983 m. sausio 5 d. Miami Beach, Floridoje.

Palaidotas sausio 8 d. Šv. Kazimiero kapinėse, Chicagoje.

Metinės šv. Mišios bus atnaušiamos 1984 m. sausio 8 d., sekmadienį, 9:15 val. ryte Tėvų Jėzuitų koplyčioje Chicagoje ir sausio 22 d., sekmadienį, 8:00 val. ryte Šv. Juozapo parapijos bažnyčioje Miami Beach, Floridoje.

Labai nuoširdžiai prašau visų giminių, draugų ir pažįstamų dalyvavimo šv. Mišių aukoj ir maldoj už velionį.

Liūdinti žmona MARIJA



CHARLES J. ZEKAS

Buv. Brighton Parko Taupymo ir Školavimo Bendrovės Direktorių tarybos pirm. per 45 m.

Mirė sausio 3 d., 1984 m., 11:15 valandą vakaro, sulaukęs 97 metus amžiaus.

Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 86 metus. Kūnas pašarvotas G. Daimid ir D. Gaidas koplyčioje, 4330 South California Avenue.

Gedulingos apeigas atliaks Rev. John Lignell koplyčioj šeštadienį, sausio 7 d. 10:30 valandą ryto. Laidotuvės privačios.

Laidotuvių direktoriai G. Daimid ir D. Gaidas — Telefonas 523-0440.

Iškeliavus amžinybėn

A. † A.

INŽ. GEDIMINUI PODŽIUI, liūdinčią žmoną Birutę, dukteris Živilę, Rasą, Giną, Rimą, jų šeimas ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

ARAS INVESTMENT KLUBO nariai —

ALGIRDAS BALČIONAS VACLOVAS MOMKUS
STASYS FRIZELIS VYTAS RADYS
PETRAS GRIGANAVIČIUS LEONIDAS RAGAS
VILJUS JUKKA ALBINAS SMOLINSKAS
JONAS MUČKAITIS ALBERTAS STOCKUS

A. † A.

ALEKSANDRAI KYBARTIENEI

mirus,

liūdesyje likusius vyrą Anzelmą, sūnų Edmundą su šeima bei kitus artimuosius giliai užjaučiame.

EDVARDAS IR DANA SKOPAI
LIUDAS IR ALDONA KRIAUCIŪNAI

A. † A. ANTANUI GULBINSKUI

mirus,

žmoną ILMARĄ, dukteris MILDĄ LENKAUSKIENĘ ir NIJOLĘ GRAKAUSKIENĘ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

BRONĖ IR BRONIUS NAINIAI

Diplomatinės Tarnybos Šefui

A. † A. STASIUI LOZORAČIUI

mirus,

velionio žmonai Vincentinai, sūnams Stasiui ir Kazimierui, ir Lietuvos Diplomatinės Tarnybos nariams reiškiamė gilią užuojautą.

BENDRAS AMERIKOS LIETUVIŲ SALPOS FONDAS

Mūsų jaunystės draugai

A. † A.

Inž. GEDIMINUI PODŽIUI

mirus, jo žmonai BIRUTEI, dukroms ŽIVILEI, RASAI, GINAI ir RIMAI jaučiame gilią užuojautą ir kartu su jomis liūdime.

ALDONA IR BRONIUS BEINORAI
IRENA IR JUOZAS RASIAI
SOFIJA RAGAUSKIENE

Mielai jūrų paskaitininkai

A. † A.

IRENAI JURGIENEI mirus,

jūrų skautes REGINĄ, VIDĄ ir brolių ALGĮ su ŠEIMOMIS nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

JORŲ SKAUTININKŲ "VELUNGIŲ" BORELIS

A. † A. ANTANUI GULBINSKUI

mirus, liūdinčią žmoną Ilimarą, dukteris Mildą ir Nijolę su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

VANDA IR GEDIMINAS BALUKAI

Buv. Lietuvių Mokytojų Sąjungos pirminkui Chicagoje

A. † A. ANTANUI GULBINSKUI mirus, jo žmoną, dukteris su šeimomis giliai užjaučiame.

CHICAGOS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SĄGA

A. † A. KAZIMIERUI-ALGIUI GRIGALIŪNUI mirus,

didžiame skausme likusius: žmoną NIJOLĘ, sūnų VIKTORĄ, dukterį RAMONĄ, dėdę JUOZĄ ir EMILJĄ GRIGALIŪNUS ir visus GIMINES bei ARTIMUOSIUS, širdingai užjaučiame ir kartu liūdime.

ALDONA IR VINCAS STASIŪNAI

E U D E I K I S

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID
TRY S MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue
Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNOS
LACKAWICZ

Laidotuvių direktoriai

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois
Tel. — 974-4410

B I E L I Ū N A S

Laidotuvių Koplyčia

4348 So. California Avenue

Tel. — 523-3572

V A S A I T I S - B U T K U S

Laidotuvių Direktoriai

1446 South 50 Avenue
Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

Skaitykite ir platinkite dienraštį "Draugą".

APLINK MUS

× **Svč. M. Marijos Gimimo** parapijos bažnyčioje Marquette Parke šį sekmadienį, sausio 8 d., 10:30 val. šv. Mišiose giedos parapijos choras su solistais tas pačias giesmes, kurias giedoja Bernelių Mišiose Kalėdų proga. Choru vadovauja muz. A. Linas. Giedos solistai Margarita Momkienė, Alvinas Giedraitienė, Genovaitė Mažeikienė ir Vacys Momkus. Prie vargonų bus Alvydė Eitutytė. Klebonas kviečia visus parapičius šiose šv. Mišiose dalyvauti.

× **"Drago" platinio vaju** tęsimas ir toliau. Premijos už išplatintus egzempliorius, skiriamos kun. Juozo Prunskio, 300 dol. ir dvi po 100 dol. geriausiems platintojams. Konkursas baigiasi Vasario 16 dieną. Tada premijos bus įteiktos.

× **Vakarė ir Leonas Valaičiai** džiaugiasi gruodžio 31 dieną sušilaukę dukrelės, kurią krikštys Dainos Onos vardais. Sesytė džiaugiasi vyr. dukte Ada Mykolė ir abi motiutės — Aldona Aistienė ir Gražina Valaitienė.

× **Kun. Ignas Urbonas**, šv. Kazimiero parapijos Gary, Ind., klebonas, yra išvykęs pasisėsti. Grįš į savo pareigas apie sausio 14 dieną. Jį dabar pavaduoja kun. Juozas Juozevičius iš Chicago.

× **Sv. Kazimiero 500 metų** nuo mirties sukaktį jau rengiamasi įtemti visuose padalinuose. Romoje laukia svečių kovov-4 d., kai pop. Jonas Paulius II laikys šv. Mišias ir priims audiencijoje. Ekskursija iš Amerikos ir Kanados rengiama. Paskiri lietuvių susibūrimai rengia šv. Kazimiero minėjimus savo tarpe. Reikia tuos metus padaryti tikrais kazimieriniais metais, kad apie tai žinotų ne tik lietuviai, bet ir kitos tautybės.

× **Tautinių šokių ansamblių "Grandis"** rengia šokius jaunimui sausio 7 d., šeštadienį, Jaunimo centro mazojeje salėje. Visi kviečiami dalyvauti.

× **Sv. Mišios DeAndreus seminarijos** koplyčioje Lemonte bus atnaujiamos šį sekmadienį, sausio 8 d., 12:45 val. popiet. Po šv. Mišių ruošiami pietūs, kurių pelnas skiriamas Lemonte Maironio Lituanistinei mokyklai ir Montessori Vaikų mokyklai. (pr.)

× **A. a. Stepono Gervės penkerių metų mirties sukaktį** minint, šv. Mišios už jo sielą bus aukojamos T. Jėzuitų koplyčioje sausio 7 d. 8 val. ryto ir šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje sausio 10 d. 8 val. ryto. Giminės draugai, ir pažįstami prašomi prisiminti velionį savo maldose. (pr.)

× **Dar nevelu jamžinti savo mirusius artimuosius** tvirtame paminkle — Lietuvos bažnyčių serijinio veikalų IV-tame tome, "Panevėžio vyskupijos" knygoje, kurių spaudos darbai šiuo metu atliekami. Suinteresuotieji, nurodant savo ir artimųjų vardus, pavardes, prašomi rašyti ligi 1984 m. sausio mėn. pabaigos ir drauge su savo auka prisiųsti adresu: Lietuvos Bibliotikos leidykla, 3001 W. 59th St., Chicago, Illinois 60629, telef. 778-6872. (pr.)

× **Lituanistikos kursams** Illinois universitete Chicagoje dar galima užsiregistruoti. Dėstomi šie kursai: Lith 102 — pradinis kalbos kursas; Lith 105 — lietuvių kalba pažengusiems; Lith 130 — įvadas į baltų ir skandinavų literatūras; Lith 332 — lietuvių kalbos sudėtis; Lith 299 ir 399 — savarankiškas darbas. Informacijai skambinti tel. 996-5465 arba 996-4412. Dėsto asistentė Dana Račiūnaitė ir dr. M. Stankus-Saulaitė.

× **Kun. Alfonsas Grauslys** šį penktadienį, sausio 6 d., po 9 val. šv. Mišių Jėzuitų koplyčioje kalbės tema "Viešpaties pasikalbėjimas su samariete". Visi šv. Rašto būrelio nariai ir susidomėję tais klausimais prašomi atsilankyti.

× **Marius Kiela, Chicago, Ill.**, kilnojamo ir nekilnojamo turto agentas, lietuviškos kolonijos Sunny Hills, Floridoje, igaliotinis Chicagoje, pratęsė prenumeratą už 25 dol. auka dienraščiui paramai. M. Kiela skelbiame garbės prenumeratorium, o už auką tariame labai ačiū.

× **Vincas Akelaitis, Cleveland, Ohio**, mūsų garbės prenumeratorius, pratęsdamas prenumeratą, atsiuntė 25 dol. jo paramai. V. Akelaitį ir toliau laikome garbės prenumeratorium, o už nuolatinę paramą nuoširdžiai dėkojame.

× **Jonas Vidžiūnas, Valencia, Cal.**, mūsų garbės prenumeratorius, vertindamas lietuviško žodžio reikšmę mūsų išėjimoje, vėl atsiuntė 20 dol. jo paramai ir pratęsė prenumeratą už 1984 metus. J. Vidžiūną ir toliau laikome garbės prenumeratorium, o už paramą labai ačiū.

× **Kazys Gasiūnas, York, Pa., A. Balvytis, Chicago, Ill., Stasė Vaškienė, Easton, Pa., Jonas Valaitis, Chicago, Ill.**, atsiuntė po 15 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Nuoširdus ačiū.

× **Muz. Faustus Strolla, Oak Forest, Ill.**, visuomenininkas, kultūrininkas, atsiuntė 15 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Labai dėkojame.

× **Jer. Landsbergis, Richmond Hill, N. J., Sofija Tekorius, Indianapolis, Ind., O. Mačiokas, Waterbury, Conn., Algimantas ir Mirga Valaičiai, Wollaston, Mass., Mr. ir Mrs. Romanas Ugianski, New Fairfield, Conn., Elena Jasaitis, Des Plaines, Ill.**, atsiuntė po 10 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Labai ačiū.

× **F. Stankus, gyv. Hartford, Conn.**, užsisakė naujausių leidinių ir dar pridėjo auką lietuviškos knygos palaikymui. Labai ačiū.

× **Clevelando Vyrų** oktetas, vadovaujamas Ryto Babicko, koncertuos Chicagoje Jaunimo centre balandžio 7 d. Koncertą rengia LSS Seserijos Vadija. (pr.)

× **Meilės dainų lengvosios muzikos** popietė vyks 1984 m. sausio 8 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Jaunimo centro kavinėje. Rengia ir programą atliks Iz. Motekaitienės dainavimo studija. Akompanuos Manigirdas Motekaitis. Programos metu — kavitė ir užkandžiai. Įėjimas velutui. Maloniai kviečiami visi. (pr.)

× **Ruošiamė ekskursiją** sausio 24 — vasario 3 dienomis (11 dienų). St. Petersburg — Disney World — Sunny Hills, Floridoje. Marius Kiela, telef. 737-1717. (sk.)

× **Laisvės besiekiant**, iš spaudos išėjo Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos Išeivijoje leidinys — "Laisvės besiekiant", šios sąjungos įnašas į antinacinę rezistenciją. Redaktorius dr. Algirdas Vokietaitis. Knyga gaunama "Drauge". Kaina su persiuntimu minkštais viršeliais — 13 dol., — kietais — 16 dol. (pr.)



Nauja Aiteininkų federacijos valdyba po pareigų perėmimo. Iš kairės: Chicago aiteininkų sendraugų pirm. K. Pabedinskas, Aiteininkų federacijos vadovas dr. Kazys Pemkus, dvasios vadovas kun. dr. Valdemaras Cukuras, atk. jaunųjų pirm. R. Račkauskienė, gen. sekretorė G. Reinytė, prot. sekr. dr. D. Saliklytė, "Aiteitis" globėja S. Petersonienė ir Arūnas Pemkus. Nuotr. Jono Kuprio

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

AITVARŲ LIETUVIŲ CENTRUI BEIESKANT

Jau kelintą kartą tenka kalbėti apie Chicago vakarų priemiesčiuose susikūrusią "Aušros" draugiją ir jos uždavinį čia įkurti, pastatyti Lietuvių centrą, kuriame galėtų sėkmingai tęstis ir klestėti mūsų kultūrinė, švietinė, visuomeninė, socialinė ir organizacinė veikla. Spaudoje šiuo reikalu dar nedaug pasisakoma. O reikėtų šį reikalą diskutuoti labai plačiai ir intensyviai, nes jis skirtas mums patiems, mūsų tautinei egzistencijai, mūsų tolimesniam lietuviškos išlaikymui išėjimoje.

"Drago" 1983 m. gruodžio 24 d. "Dviejuose horizontuose" prisimenama Bridgeporto buvusi gausi lietuvių kolonija, šv. Jūr-

× **Dr. P. Kaladė, So. Boston, Mass.**, mūsų garbės prenumeratorius, rėmėjas, J. Hauptman, Lincolnwood, Ill., atsiuntė po 15 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Nuoširdus ačiū.

× **Vince Baula, Chicago, Ill., Birutė Židonis, Riverside, Ill.**, už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė po 15 dol. aukų. Labai ačiū.

× **Antanas Gudonis, St. Petersburg Beach, Fla.**, vertindamas lietuviško žodžio reikšmę išėjimoje, pratęsdamas prenumeratą, pridėjo ir 23 dol. jo palaikymui. Ant. Gudonį skelbiame garbės prenumeratorium, o už auką tariame nuoširdų ačiū.

× **Kazys Gimžauskas, St. Petersburg Beach, Fla.**, visuomenininkas, Laimutė E. Grauzienė, Santa Monica, Cal., Pranas Mickus, Longueuil, Qc., Kanada, pratęsė prenumeratą ir kiekvienas pridėjo po 15 dol. aukų. Labai ačiū.

× **Pranas Pargauskas, Miami Beach, Fla., Marija Rimkienė, Berwyn, Ill.**, pratęsė prenumeratą už 1984 metus ir kiekvienas pridėjo po 20 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Labai ačiū.

× **Sofija Galante, Oak Brook, Ill., V. Vaitkus, Cicero, Ill.**, atsiuntė po 20 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Labai ačiū.

× **Po 5 dol. atsiuntė:** Magdelena Dberjat, Juozas Paražinskas, D. Matonis, Sigita Vizbaras, M. Mikutavičius, S. Adamonis, F. Kapočius, St. Vanagūnas, A. Sidas, P. Litvinas, Povilas Petrikas, B. Brizgys, P. Jokubka, Mečys ir Rūta Jauniškiai, Br. Zeikus. Visiems labai ačiū.

× **H. ir P. Šapalai, Lemont, Ill.**, mūsų garbės prenumeratoriai, rėmėjai, F. Valaitis, Chicago, Ill., už kalėdines korteles ir kalendorių, atsiuntė po 25 dol. aukų. Labai dėkojame.

gio lietuvių bažnyčia ir anais 1951-1955 metais lietuvių centro pareigas ėjusiu Lietuvių Auditorija, kurios rūmai šiandien yra tušti ir mirčiai pasmerkti. Prisimena straipsnio autorius ir 25 metus lietuvių išstarnavusį jėzuitų pastatytą Jaunimo centrą, dabar administruojamą pasauliečių komiteto, vadovaujant energingai Irenai Kriauceliūnienei. Autorius mini ir užmojus "Aušros" draugijos, kuri ryžtasi naujus lietuvių rūmus statyti vakarinuose priemiesčiuose ir sakko: "Dieve padėk". Primena straipsnio autorius, kad ne gerieji aivarai surinko tuos milijonus, reikalingus Jaunimo centro statybai, bet jėzuitai, kai kurie net sveikata dėl to praradę. Nebus gerųjų aivarų, teigiamas straipsnio autorius, ir stant Lietuvių centrą vakarų priemiesčiuose. "Tų aukų kaltra" gerai įsikūrusiems vidurinėms ir jaunesios kartos atstovams. Nors šis sveikina Lietuvių namų vakarinuose priemiesčiuose statymo pastangas, bet nori, kad ir Jaunimo centro rūmai liktų naudingi dar bent kelis dešimtmečius.

Visi mes norime, būdami Jaunimo centro rėmėjais, kad Jaunimo centras mūsų lietuviškai veiklai tarnautų dar bent kiti ketvirtį šimtmečio ir dar daugiau. Jis tarnauja šiandien ir rytoj dar turi tarnauti, nes nieko kito neturime. Jo kambariuose sukrauti archyvai, galerija, biblioteka ir lituanistinių studijų centras gal ir šimtmėčiui ten išliks už geležinių tvorų ir užrakintų durų, lyg sala Juodojoje jūroje, jei tokia bus jėzuitų vienuolyne valia. O mūsų pačių susirinkimams ir susižavėjimams reikės naujos apsaugos ar saugumų vietų, nes atsirado naujos problemos, apie kurias kalba ir Jaunimo centro vadovybė. Ir kalba ne tam, kad ką nors gaudinėt, bet tam kad nuo pavojų apsaugojus mus pačius. "Drago" 1983 m. gruodžio 20 d. "Aplink mus" skyriuje skaitėme tokią žinutę: "Jaunimo centras

iki Naujų Metų bus uždarytas. Bus atidromas tik specialiai susitarus su vadovybe. Pagausėjus nepageidaujamo elemento išdaigoms, prie Jaunimo centro Kalėdų dieną, Naujų Metų išvakarėse, Naujų Metų dieną ir taip pat kiekvieną dieną po Naujų Metų prie Jaunimo centro yra pasamdyta ir budės stipri apsauga".

Gerai, kad realybei pažiūrėta; akis, nes štrauso taktika čia nieko nepadėtų. Tik rankinukų atėmimą ir automobilį pavogimą ar apiplėšimą vargiai galima vadinti išdaigomis. Nežinau, koks gali būti Jaunimo centro saugumo palyginimas su Washingtonu, D. C. Ten gal kaip ir Chicagoje gyvenant, pastatyti automobilio neradus, su autobusu galima sugrįžti į namus. Deja, priemiesčiuose gyvenantieji tos privilegijos neturi. O kad Chicago priemiesčiuose gyvena narsios moterys, rodo ir tas faktas, kad naują Jaunimo centro valdybą atėjo viena iš priemiesčių su nauju rankinuku, su naujais savo namų raktais, su naujomis kredito kortelėmis, tik, turbūt, dabar važiuodama į Jaunimo centrą viską palieka namie.

Kaip būtų gera, jei turėtume kokius moderniškus aivarus ir atomine jėga, kurie Jaunimo centrą ir paliktą šv. Jurgio bažnyčią perkeltų į tuščius Lemonto laukus. Tada nereikėtų "Aušros" draugijos. Nereikėtų nė to lietuvių centro vakarų priemiesčiuose. Nereikėtų tada rūpintis kur rytoj saugiai susirinkime. O dabar rūpintis reikia, nes nėra tų gerųjų aivarų. Jais reikia būti mums patiems ir jau šiandien dėti visas pastangas, reikalingas lietuvių centro statybos pradžiai vakarų priemiesčiuose, jei rūpinamės kas bus už metų ar kitų.

Esamos aplinkybės vien aukomis toks lietuvių centras neatsistots. Tik religinė institucija apsaugojus mus pačius. "Drago" 1983 m. gruodžio 20 d. "Aplink mus" skyriuje skaitėme tokią žinutę: "Jaunimo centras



JAV LB Kultūros tarybos pirm. I. Bublėnė dėkoja rasyt. A. Kairiui už Teatro festivalio surengimą Chicagoje. Nuotr. Z. Degučio

IŠ ARTI IR TOLI

I. A. VALSTYBSE

— **Vieno vakaro melancholija**, Rūtos Klevos Vidžiūniene novelių rinkinys, neseniai išėjęs iš spaudos, išleistas Lietuviškos Knygos klubo, bus aptartas sausio 22 d., sekmadienį, Tautiškos namuose, Los Angeles, Calif. Kalbės rašyt. Alė Rūta. Knygos supažindinimą rengia LB Vakarų apygarda, Liet. Žurnalistų sąjungos skyrius ir Radijo valandėlės klubas.

— **Politinių studijų savaitgalis** bus Los Angeles šv. Kazimiero parapijos salėje sausio 28-29 dienomis. Bus šv. Mišios už žuvusius ir dabar dirbančius ok. Lietuvoje. Pakviesti svečiai Daiva Kezėnė iš New Yorko ir dr. Kazys Ambrozaitis iš Chester-ton, Ind.

— **Kūčių vakarienė** Phoenixe, Ariz., buvo gruodžio 23 d. kun. Antano Valiūškos patalpose. Jas paruošė Birutė Diršienė. Buvo pasidalinta plotkelėmis, pagledota kalėdinių giesmių, o akt. Juozas Bolevičius-Boley paskaitė kelis eilėraščius. Be vietinių, dar dalyvavo Christina Ambrozaitytė iš Oregon valstijos ir Agnė Žitkienė iš Seattle, Wash. Taip pat dalyvavo R. ir M. Boley, aktorius J. Bolevičius brolis ir brolienė.

— **Milda Lenkauskienė, Cleveland, Ohio**, su dukrele Viktorija buvo atskridusi į Californiją ir gruodžio 27 d. dalyvavo savo tėvelio a. a. Antano Gulbinsko laidotuvėse. Velionis Gulbinskas buvo laidojamas iš Los Angeles šv. Kazimiero parapijos bažnyčios. Viešnia, kuri yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos narė, turėjo progos bendruomeniniais reikalais pasitarti su LB Vakarų apygardos valdybos pirmininku Rimtautu Dabšiu ir kitais bendruomenininkais.

KANADOJE

— **Muz. Aleksandras Stankevičius** dar dirba Montrealyje, nors buvo paskelbta, kad jis išvyksta. Jis dar vis sėkmingai vadovauja mergaičių trio ir plokštelių leidimui "Vilniui", kuris žada po Naujų Metų iš-

dima turinčios draugijos reikalinga komercinė korporacija netik centro operavimui, bet ir stambesnių lėšų sutelkimui investavimo būdu. Turime eilę pajėgių organizacijų, galinčių daug prisidėti finansais ir administravimu. Turime ir turtingų privačių asmenų. Jiems turime sudaryti reikiamas sąlygas, kad investavimas būtų patrauklus ir pelningas, kad pastangos būtų prasmingos, kad šis lietuvių centras tikrai taptų visų lietuvių centru.

Lietuvių centro vakarų priemiesčiuose geraisiais aivarais tegali būti mūsų pajėgi vidurinioji ir jaunesnioji karta. Tik jų rankomis, tik jų pastangomis šis centras gali atsistoti ir laikytis daugiau, negu šimtmečio ketvirtį. Kad jis atsistots ir laiktųsi gerų vilčių teikia iš jaunų, pajėgių asmenų susidedanti "Aušros" draugija, jos direktorių taryba ir valdyba. Visas šias instrukcijas dar reikia praplėsti, įtraukiant visų kartų pajėgius, lietuviškos išlaikymui atsidavusius asmenis, norinčius užtikrinti tolimesnę, sėkmingą laisvojo pasaulio lietuvių sosti-nės egzistenciją. Jei priemiesčiuose gyvenanti didžiausia lietuvių kolonija išėjimoje tokio centro, kuris suteiktų pasaulio lietuvių sostinės sąlygas, nepastatys, niekas kitas to neatliks. Šio projekto įgyvendinimui reikalingi ne vieni metai. Krašto ekonominė padėtis nėra palanki, tačiau infliacija verčia skubėti. Skubėti verčia ir laikas, palankiai veikias asimiliacijos ir nutautėjimo procesai. Šiuo metu svarbiausia proca "Aušros" draugijai sustiprinti savo veiklą, išdirbti lietuvių centro

leisti sol. V. Verikailio plokštelę.

— **Montrealio Liet. Katalikų moterų draugijos** šventė buvo Aušros Vartų parapijoje. Po šv. Mišių draugijos narės susirinko salėje, kur iškilmes pradėjo pirmininkė Danutė Staškevičienė. Minėjimo meninę programą atliko mergaičių choras "Pavasaris", akompanuojant M. Roch. Po to visos viešnios ir svečiai buvo pavaišinti gerai paruošta vakariene.

— **A. a. Aneš Grigelienė** mirė Londone, Ont. Laidotuvės buvo lapkričio 28 d. su koncelebracinėmis šv. Mišiomis, kurias atlaikė kun. I. Mikalauskas ir kun. B. Pacevičius. Solo giedoj. sol. Irena Černienė. Bažnyčia buvo pilna žmonių, nes velionė buvo visų gerbiama. Liko dukterys Stasė, Angelė, Viktorija ir Danutė, sūnus Kazimieras.

— **A. a. Alfonsas Majauskas**, 80 metų amžiaus, staiga nuo širdies priepuolio mirė Montrealyje. Palaidotas iš šv. Kazimiero bažnyčios Cote des Neiges kapinėse. Laidotuvėmis rūpinosi giminaitė O. Glaveckienė.

— **Viktoras Bružas, Sault Ste Marie** policijos tarnautojas, buvo tarp kelių kanadiečių Kanados generalinio gubernatoriaus Ottawoje apdovanotas medaliu už narsumą. Jis iš dekančio namo herojiškais pastangomis išgelbėjo 18 mėnesių mergaitę.

— **Išganytojo evangelikų-luteronų** parapijos Toronte metinis susirinkimas bus sausio 29 d. po pamaldų savoje bažnyčioje.

— **I Kanados** šachmatininkų rinktinę yra pakviesti du žaidėjai iš Toronto Lietuvių namų šachmatininkų. Jie jau yra šachmatų žaidime pasižymėję savo sugebėjimais. Tikimasi, kad ir Kanados rinktinėje jie savo pirmenybę išlaikys.

— **Dr. J. Sungaila, buvęs PLB ir garbės teismo pirmininkas**, taip pat pirmininkas Katalikų kongreso, rengiamo šių metų rudenį paminėti šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį, iš Toronto yra pakviestas Vasario 16 minėjimui skaityti paskaitą Rochesterly, N. Y.

statusbos ir operacijų planus ir juos pateikti mūsų visuomenės dėmesui ir pripažinimui.

Mūsų veiklai reikia patalpų ten, kur mes gyvename. Jau dabar yra pats laikas ieškoti ir sutelkti visus geresius aivarus, kad Lietuvių centras Chicago vakarų priemiesčiuose taptų realybe.

Bronius Juodelis

LB INFORMACIJOS KIOSKAS

Lietuvių Bendruomenės Gage Parko apylinkių pirmininkė Danguolė Valentienaitė susitarė su Marquette Parko apyl. pirm. Birute Vindašiene ir su Brighton Parko apyl. pirm. Salomėja Dauliene, kad nuo š. m. sausio mėn. pradžios Jaunimo centre, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės būstinėje (už kavinės), kiekvieną sekmadienį nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet. veiks LB informacinis kioskas. Tam reikalui gautas leidimas iš PLB administracinių reikalų vice-pirm. dr. Tomo Remeikio.

Kioske rotacijos būdu budės minėtų apylinkių nariai. Jaunimo centro lankytojų patogumui čia bus galima įsigyti LB leidinių, brošiūrų ir informacijos, susimokėti solidarumo mokesčių, užsiprenumeruoti "Pasaulio lietuvių", "Bridges" ir kitokia lietuvišką spaudą.

Bus priimamos ir aukos LB darbams paremti, kaip antai Lituanistikos katedrai, PLB, Lietuvių teisėms ginti komitetui. Vasario 16-os proga, Vasario 16-os gimnazijai ir t. t. Aukos bus atsiokaitomos su apylinkių išdinkais pagal aukotojų nurodymą. D. V.